

ความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนอาชีวศึกษา
ในสถาบันสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในจังหวัดพิษณุโลก

นางสาวพุดฉิมภา เอี่ยมสุภาชิต

สถาบันวิทยบริการ
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สาขาวิชาประชากรศาสตร์
วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2545

ISBN 974-17-3187-6

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE ASPIRATION FOR FURTHER STUDY AMONG VOCATIONAL
STUDENTS IN INSTITUTIONS UNDER THE DEPARTMENT OF
VOCATIONAL EDUCATION IN PHITSANULOK PROVINCE

Miss Phuttiya Aiamsupasit

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Demography

College of Population Studies

Chulalongkorn University

Academic Year 2002

ISBN 974-17-3187-6

พจนานุกรม เอี่ยมสุภาชาติ: ความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนอาชีวศึกษาในสถาบันสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในจังหวัดพิษณุโลก (THE ASPIRATION FOR FURTHER STUDY AMONG VOCATIONAL STUDENTS IN INSTITUTIONS UNDER THE DEPARTMENT OF VOCATIONAL EDUCATION IN PHITSANULOK PROVINCE) อ.ที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์ ดร.วิไล วงศ์สืบชาติ, 88 หน้า.
ISBN 974-17-3187-6.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความต้องการศึกษาต่อ และปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนอาชีวศึกษา ในสถาบันสังกัดกรมอาชีวศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักเรียนอาชีวศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2544 ในวิทยาลัยเทคนิคพิษณุโลก วิทยาลัยพลศึกษาบึงพระ และวิทยาลัยอาชีวศึกษาจังหวัดพิษณุโลก รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 502 ราย

ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนร้อยละ 72.7 มีความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระดับ 2 ตัวแปรโดยวิธีวิเคราะห์ด้วยตารางไขว้ พบว่าการมีพี่น้องที่ได้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง การศึกษาของผู้ปกครอง รายได้ของผู้ปกครอง ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และการได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อมีความสัมพันธ์กับความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของกลุ่มตัวอย่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระดับหลายตัวแปรระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับตัวแปรอิสระทั้งหมดโดยวิธีวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกพบว่า ตัวแปรอิสระทั้งหมด 11 ตัว สามารถอธิบายการแปรผันของความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาได้ร้อยละ 34.6 โดยที่รายได้ของผู้ปกครอง ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และการได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อ มีความสัมพันธ์กับความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

วิทยาลัยประชากรศาสตร์

สาขาวิชาประชากรศาสตร์

ปีการศึกษา 2545

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

##4287060351: MAJOR DEMOGRAPHY

KEY WORD : ASPIRATION FOR FURTHER STUDY

PHUTTIPA AIAMSUPASIT: THE ASPIRATION FOR FURTHER STUDY AMONG VOCATIONAL STUDENTS IN INSTITUTIONS UNDER THE DEPARTMENT OF VOCATIONAL EDUCATION IN PHITSANULOK PROVINCE.

THESIS ADVISOR: ASSOC. PROF. WILAI WONGSERBCHART, Ph. D. 88 pp.

ISBN 974-17-3187-6.

The objectives of this study are to investigate the aspiration for further study among vocational students in institutions under the Department of Vocational Education in Phitsanulok Province, and factors affecting their aspiration. Self-administered questionnaires are used to collect information from the sampled 502 students who study in the certification program of vocational education at Phitsanulok Technical College, Bung Phra Commerce College, and Phitsanulok Vocational Education College.

The results showed that 72.7% of the sampled students wanted to study further in the university level. Through the analysis of cross tabulations, the results indicated that independent variables which have strong relationship at 0.05 statistical significance level with the aspiration for further study were: number of siblings, parent's marital status, occupation, education, and income, students' GPA, influence from their friends, and parent's support.

Based on the multivariate analysis (using Logistic) on the relationship between independent variables and the aspiration for further study, the results showed that 11 independent variables explained the variation of the aspiration for further study about 34.6%. Independent variables which have strong relationship at 0.05 statistical significance level with the aspiration for further study were: income, students' GPA, influence from their friends, and parent's support.

College of Population Studies

Field of study: Demography

Academic Year 2003

Student's signature.....

Advisor's signature .....

Co-advisor's signature .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.วิไล วงศ์สืบชาติ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้ความดูแลเอาใจใส่ ตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงมาตั้งแต่เริ่มดำเนินการวิจัย พร้อมทั้งให้กำลังใจมาโดยตลอด ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

พร้อมทั้งขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.ภัสสร ลิมานนท์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญพร ธีระสวัสดิ์ รองศาสตราจารย์ สุนันทา สุวรรณเดนม กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำสั่งสอนแนะนำทั้งในด้านวิชาการและการดำเนินชีวิต และขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์วิทยาลัยประชากรศาสตร์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และคอยดูแลเอาใจใส่ศิษย์มาโดยตลอด

ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ขอกราบขอบพระคุณ "ครู" คนแรกของลูก คือ คุณพ่อและคุณแม่ที่คอยดูแลห่วงใย อบรมสั่งสอนลูกด้วยความรัก พร้อมทั้งให้การสนับสนุนด้านการศึกษา รวมถึงคอยเป็นกำลังใจให้ลูกเสมอมา และขอระลึกถึงพระคุณของครูในอดีตทุกท่าน ที่ได้ให้การอบรมสั่งสอน ปลูกฝังจริยธรรมจนถึงปัจจุบันนี้

พร้อมกันนี้ขอขอบพระคุณ คุณพรทิพย์ โสภณ คุณศิริวรรณ ศิริบุญ และคุณชัยวิทย์ วรสุต ที่ให้คำแนะนำและคอยช่วยเหลือมาโดยตลอดในการทำวิทยานิพนธ์นี้ และขอขอบคุณ คุณชาติเฉลิม สุรัชชาญ คุณสุชาดา โพธิณานนท์ น้องโสภา นันทวิสุทธิวงศ์ ที่ให้คำปรึกษาและช่วยเหลือเสมอ รวมถึงรุ่นพี่ รุ่นน้อง และเพื่อนๆ ในคณะทุกท่านที่ให้กำลังใจเสมอมา

ทั้งนี้ขอขอบคุณ คุณชินวัตร ยะทะนนท์ คุณพรเศก จิตต์แจ้ง คุณปวีณา ปราณิต คุณสุนทรี แสงนิล คุณชินวร ชมพูพันธ์ คุณเรวัต พงษ์กะพันธ์ คุณศิริรัตน์ อุปทินเขต รวมทั้ง มลเนตร แมน ไปป์ เกตุ ปู นา บี บอล หนุ่ม น้องไหม พี่น้องคริสเตียนทุกท่าน เพื่อนๆ ทีมศว. รวมถึงพี่ชายและน้องชายของผู้เขียนวิทยานิพนธ์ที่ห่วงใยและเอาใจช่วยมาโดยตลอด

ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ขอขอบคุณสำหรับกำลังใจของทุกๆ ท่านที่มีให้อย่างสม่ำเสมอ ตั้งแต่เริ่มทำวิทยานิพนธ์นี้จนสำเร็จได้ โดยความกรุณาของคณาจารย์ทุกท่าน และกำลังใจจาก กัลยาณมิตรทุกคน

พฤตมิภา เอี่ยมสุภาษิต

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	4
แนวคิดเชิงทฤษฎี.....	4
กรอบแนวคิดของการศึกษา.....	10
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
สมมติฐานของการศึกษา.....	24
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	25
บทที่ 2 ระเบียบวิธีวิจัยและลักษณะทั่วไปของข้อมูล.....	26
แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา.....	26
การเลือกตัวอย่างและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	26
ขอบเขตการศึกษา.....	29
ข้อจำกัดของการศึกษา.....	30
ข้อตกลงเบื้องต้นของการศึกษา.....	30
นิยามศัพท์.....	30
นิยามตัวแปร.....	30
การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอ.....	33
ลักษณะทั่วไปของข้อมูล.....	34
บทที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
ผลการวิเคราะห์ความต้องการการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา โดยวิธีวิเคราะห์	
ด้วยตารางไขว้ (cross tabulation).....	40
ผลการวิเคราะห์ความต้องการการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา โดยวิธีวิเคราะห์	
การถดถอยโลจิสติก (logit regression).....	53

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 สรุปลงและข้อเสนอนะ.....	64
สรุปลงการศีกษา.....	65
ข้อเสนอนะ.....	70
รายการอ้างอิง.....	72
ภาคผนวก	74
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	88

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญญัตินำ

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2544 ในสถาบันการศึกษาที่ตกเป็นตัวอย่าง.....	28
2	ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยทางประชากร ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว และปัจจัยทางสภาพทางการศึกษา.....	34
3	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุดและค่าสูงสุด ของลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยทางประชากร ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว และปัจจัยทางสภาพทางการศึกษา	36
4	การกระจายอัตราร้อยละของความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาจำแนกตามปัจจัยทางประชากร ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว และปัจจัยทางสภาพแวดล้อมทางการศึกษา	47
5	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิเคราะห์	52
6	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับปัจจัยทางประชากร ปัจจัยเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว และปัจจัยทางสภาพแวดล้อมทางการศึกษา โดยวิธีวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก	62
7	สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระดับ 2 ตัวแปรระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับปัจจัยทางประชากร ปัจจัยเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว และปัจจัยทางสภาพแวดล้อมทางการศึกษา โดยการวิเคราะห์ด้วยตารางไขว้.....	67
8	สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระดับหลายตัวแปรระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับปัจจัยทางประชากร ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว และปัจจัยทางสภาพแวดล้อมทางการศึกษา โดยวิธีวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก.....	70
9	ค่า Durbin – Watson ของตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิเคราะห์.....	86

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดของการศึกษา	10
2	แผนภาพการกระจายจำนวนพี่น้องในครอบครัวกับค่า residual.....	86
3	แผนภาพการกระจายรายได้ของผู้ปกครองกับค่า residual	87
4	แผนภาพการกระจายระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษากับค่า residual.....	87

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าอย่างสมดุลในทุกด้าน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองการปกครองนั้น ขึ้นอยู่กับคุณภาพของประชากรในประเทศเป็นหลัก หากว่า ประชากรในประเทศมีคุณภาพสูง รัฐก็สามารถพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าได้อย่างรวดเร็ว ดังที่ ไพฑูรย์ พงสะบุตร (2506:1) ได้กล่าวไว้ว่า ประเทศที่ประชากรมีคุณภาพสูงแม้จะมีประชากร จำนวนน้อยก็อาจมีกำลังอำนาจด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองสูงกว่าประเทศที่มีประชากรมาก แต่ขาดคุณภาพ ดังนั้นทรัพยากรมนุษย์จึงมีคุณค่าและความสำคัญเป็นอย่างมากในการที่จะ พัฒนาประเทศให้สามารถแข่งขันกับต่างชาติได้ ในปัจจุบันรัฐได้ตระหนักถึงความสำคัญของการ พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เห็นได้จากการที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540 - 2544) ที่มุ่งเน้น “คน” เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา มีวัตถุประสงค์ที่จะพัฒนา ศักยภาพและคุณภาพของคนทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา เครื่องมือสำคัญที่ใช้ใน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คือ การศึกษา ดังที่ อุทัย บุญประเสริฐ (2527: 1) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการศึกษาไว้ว่า การที่ประเทศหนึ่งประเทศใดจะก้าวหน้าหรือการพัฒนาจะเป็นไปได้ รวดเร็วมากน้อยเพียงใด ย่อมต้องอาศัยปัจจัยหลายๆ อย่างด้วยกัน แต่คงไม่มีผู้ใดปฏิเสธว่าใน ปัจจัยสำคัญต่างๆ เหล่านั้น ปัจจัยด้านทรัพยากรมนุษย์ (human resource) เป็นปัจจัยสำคัญ อย่างยิ่งที่จะละเลยไม่ได้ และเครื่องมือสำคัญที่มีบทบาททำให้มนุษย์กลายเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า ต่อการพัฒนา คือ การศึกษา มนุษย์ที่ได้รับการพัฒนาแล้วนี้เองในที่สุดจะกลับกลายเป็นกำลัง สำคัญในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติต่อไป การศึกษาจึงมีความสำคัญและมีบทบาท ดังนี้

- 1) การศึกษาทำหน้าที่พัฒนาความรู้และสติปัญญาของพลเมืองโดยส่วนรวมของ สังคมให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถยิ่งขึ้น
- 2) การศึกษาช่วยให้พลเมืองสามารถที่จะปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมได้ดียิ่งขึ้น ทั้งในปัจจุบันและอนาคต
- 3) การศึกษาทำหน้าที่เตรียมพลเมืองดีให้แก่สังคมตามที่สังคมพึงปรารถนา
- 4) การศึกษาช่วยในการพัฒนาความสามารถในการประกอบอาชีพของพลเมือง เพื่อช่วยให้สามารถดำรงตนในสังคมได้อย่างปกติสุข และมีประสิทธิภาพทาง อาชีพการงาน

- 5) การศึกษาช่วยในการเตรียมกำลังคนหรือกำลังแรงงาน (manpower) ให้สอดคล้องกับงานในสาขาต่างๆ ตามที่สังคมและประเทศชาติต้องการ
- 6) การศึกษาเป็นตัวการในการถ่ายทอดผลิตผลทางปัญญา ประสบการณ์ และมรดกทางวัฒนธรรมแก่คนรุ่นใหม่ๆ ต่อไป
- 7) การศึกษาทำหน้าที่ปลูกฝังความคิด ความเชื่อ ค่านิยม และอุดมการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ตามความประสงค์ของสังคมนั้นๆ
- 8) การศึกษาทำหน้าที่ในการสร้างกลุ่มพลังทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม โดยเฉพาะการเลือกหรือการจัดสรรชั้นชนผู้ปกครองประเทศ
- 9) การศึกษาทำหน้าที่ในลักษณะที่เป็นโปรแกรมหรือเป็นกิจกรรม ซึ่งเป็นพาหะสนับสนุนการดำเนินการนโยบายบางอย่างของรัฐบาลในด้านต่างๆ เช่น การส่งเสริมวิทยาการและเทคโนโลยี เศรษฐกิจ การเมือง การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เป็นต้น

การศึกษาจึงเป็นกระบวนการพัฒนาทั้งตัวบุคคลและสังคมโดยส่วนรวม ในส่วนที่เกี่ยวกับบุคคล การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการที่จะพัฒนาสถานภาพของบุคคลให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และความชำนาญเฉพาะอย่าง ซึ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพต่อไปและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงฐานะความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น อันเป็นลักษณะของการเคลื่อนที่ทางสังคม (social mobility) ดังที่ อูทซ์ ฮีร์ชไต (2519: 190) กล่าวว่า การศึกษาไม่เพียงแต่เป็นเครื่องช่วยให้บุคคลมีความรู้ ความสามารถ ความเฉลียวฉลาดเท่านั้น แต่ยังทำให้บุคคลประกอบอาชีพที่มีรายได้สูงหรือแสวงหาอาชีพที่มีเกียรติยศสูงได้ ดังนั้น การได้รับการศึกษาสูงย่อมทำให้ฐานะทางสังคมของบุคคลสูงขึ้นเช่นกัน

ปัจจุบันโครงสร้างทางด้านเศรษฐกิจของประเทศมีการเปลี่ยนแปลงจากประเทศเกษตรกรรมไปสู่ประเทศอุตสาหกรรม การผลิตในภาคอุตสาหกรรม การบริการ และการเกษตรสมัยใหม่ใช้เทคโนโลยีระดับสูงมากขึ้น เพราะต้องการปรับโครงสร้างทางอุตสาหกรรมให้สามารถแข่งขันกับนานาชาติได้ ในการนี้จำเป็นต้องใช้บุคลากรในการผลิตที่มีความรู้ ความสามารถ และมีความเชี่ยวชาญในระดับสูงเพิ่มมากขึ้นด้วย รัฐจึงจำเป็นต้องสนับสนุนให้ประชาชนได้รับการศึกษาในระดับสูงมากกว่าที่เป็นอยู่ เพื่อจะสามารถพัฒนาประเทศไทยให้มีความพร้อมและมีศักยภาพในการผลิตเพียงพอที่จะแข่งขันกับนานาชาติในตลาดโลกได้

การศึกษาในระดับอุดมศึกษา ถือว่าเป็นระดับการศึกษาที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง และเป็นระดับการศึกษาที่ส่งผลต่อทั้งบุคคลและสังคม เนื่องจากการศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนแต่ละคนได้พัฒนาศักยภาพของตนให้สูงสุดเท่าที่จะสามารถทำได้

และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาบุคลิกภาพของตนไปพร้อมกันด้วย เพื่อให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ สามารถทำประโยชน์ให้แก่ตนเองและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการศึกษาในระดับอุดมศึกษาไม่ใช่การศึกษาภาคบังคับให้นักเรียนทุกคนเรียน และเป็นระดับการศึกษาที่ต้องมี การลงทุนในการศึกษาสูงมาก ประกอบกับการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของรัฐ ในปัจจุบัน ยังมีไม่เพียงพอกับความต้องการของนักเรียน เพราะสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่มีข้อจำกัดในการรับผู้เข้าศึกษา จึงเน้นรับเฉพาะนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสูงและจำกัดจำนวนเพื่อส่งเสริมคุณภาพของสถานศึกษา ถึงแม้ว่ารัฐจะจัดให้มีสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาแบบไม่จำกัดรับ แต่นักเรียนโดยส่วนมากยังต้องการเรียนในสถานศึกษาแบบรับจำกัดจำนวนที่มีการสอบแข่งขันเพื่อเข้าศึกษาต่อมากกว่า แม้รัฐจะส่งเสริมให้เอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา แต่สถาบันอุดมศึกษาของเอกชนตอบสนองได้เฉพาะผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีเท่านั้น ดังนั้น ความต้องการและโอกาสในการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนแต่ละคนจึงไม่เท่าเทียมกัน ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการทั้งจากตัวนักเรียนเองและสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวนักเรียน

การอาชีวศึกษาเป็นการศึกษาวิชาชีพที่มุ่งผลิตกำลังคนในระดับต่างๆ กันตามความต้องการของท้องถิ่นและสังคม ในปัจจุบันกรมอาชีวศึกษาเป็นหน่วยงานใหญ่ที่สุดที่รับผิดชอบจัดการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในสาขาวิชาต่างๆ และมีนักเรียนกระจายอยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ สถาบันอาชีวศึกษาที่สอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพจะมีลักษณะเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาซึ่งเน้นหนักในด้านการอาชีวะระดับกลาง มุ่งฝึกให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ มีความรู้ ความชำนาญ ที่สามารถจะนำไปใช้ปฏิบัติและประกอบอาชีพได้จริง หรือเพื่อให้รู้ถึงแนวทาง ที่จะศึกษาเพิ่มเติมตามความถนัดและความสนใจของแต่ละบุคคล ทำให้หลักสูตรเบ็ดเสร็จสมบูรณ์ในตัวพอที่จะประกอบอาชีพได้ เมื่อสำเร็จการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพแล้ว นักเรียนกลุ่มนี้จะได้รับการยอมรับว่าเป็นช่างฝีมือ (skilled worker) หมายถึงบุคคลที่ได้รับการฝึกหัดอบรมอย่างกว้างขวางในการช่างเฉพาะสาขาระดับอาชีวศึกษาชั้นสูง (สาโรจน์ นิลดำ, 2521: 35) จะเห็นได้ว่านักเรียนอาชีวศึกษามีความแตกต่างจากนักเรียนสายสามัญ เนื่องจากนักเรียนอาชีวศึกษานั้นไม่จำเป็นต้องศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาก็สามารถได้รับ การยอมรับจากสังคมในการที่จะออกไปประกอบอาชีพตามสาขาวิชาชีพที่ตนเรียนมา ผิดกับ นักเรียนสายสามัญซึ่งต้องศึกษาต่อจนถึงระดับอุดมศึกษาจึงได้รับการยอมรับในการประกอบอาชีพ (ประธาน จินตสกุล, 2523:16) นักเรียนอาชีวศึกษาจึงเป็นกลุ่มนักเรียนที่น่าสนใจ ทั้งนี้เพราะ นักเรียนอาชีวศึกษาสามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานได้เลย แต่ในปัจจุบันการจ้างงานของตลาด แรงงานไทยมีความต้องการในเรื่องระดับความรู้ ความสามารถทางการศึกษาของผู้เข้าสู่ตลาดแรงงานสูงขึ้น เนื่องจากต้องการแรงงานที่มี

คุณภาพ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น รัฐบาล และระบบการศึกษาจำเป็นจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมและผลักดันเพื่อให้นักเรียนในกลุ่มนี้ได้รับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น เพื่อบรรลุความสำเร็จในการประกอบอาชีพตามความถนัด ความสนใจและความสามารถได้ จนพาตนเองไปอยู่ในระดับการมีคุณภาพชีวิตที่ดี และยังเป็นการตอบสนองของความต้องการกำลังคนในการพัฒนาโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถแข่งขันกับนานาชาติได้

จังหวัดพิษณุโลกเป็นจังหวัดที่มีความสำคัญมากจังหวัดหนึ่งของประเทศไทย มีที่ตั้งอยู่ในภาคเหนือตอนล่าง ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ได้กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาจังหวัดพิษณุโลกให้เป็นเมืองหลักของภาคเหนือตอนล่าง (สำนักงานสถิติจังหวัดพิษณุโลก, 2539: บทนำ) จากการที่จังหวัดพิษณุโลกถูกกำหนดให้เป็นเมืองหลักของภาคเหนือตอนล่างนี้เอง ทำให้เกิดการขยายตัวในภาคอุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้น และมีการพัฒนาระบบการผลิต โดยการใช้เทคโนโลยีระดับสูงเข้าร่วมในการผลิต ทำให้เกิดความต้องการแรงงานที่มีคุณภาพและบุคลากรที่มีความรู้และความสามารถสูงมากขึ้น นักเรียนอาชีวศึกษาเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพที่จะพัฒนาขีดความสามารถของตนให้สูงขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการเร่งด่วนของตลาดแรงงานได้ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนอาชีวศึกษาในสถาบันสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในจังหวัดพิษณุโลก เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดการศึกษาและพัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องกับความต้องการต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้

- 1) เพื่อศึกษาความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนอาชีวศึกษาในสถาบันสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในจังหวัดพิษณุโลก
- 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนอาชีวศึกษา ในสถาบันสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในจังหวัดพิษณุโลก

1.3 แนวคิดเชิงทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยนำแนวคิดเชิงทฤษฎีทางสังคมวิทยามาปรับใช้ในการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการอธิบายถึงปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนอาชีวศึกษาในสถาบันสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในจังหวัดพิษณุโลก แนวคิดเชิงทฤษฎีที่นำมาเป็นแนวทางของการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ ทฤษฎีความต้องการของมนุษย์ ทฤษฎี

การเลื่อนขั้นทางสังคม และแนวความคิดบรรลู่สถานภาพ โดยแต่ละแนวความคิดทฤษฎีมีรายละเอียด ดังนี้

1.3.1 ทฤษฎีความต้องการของมนุษย์

มนุษย์ทุกคนล้วนแต่มีความต้องการในชีวิต บางคนมีความต้องการคล้ายคลึงกัน บางคนก็มีความต้องการแตกต่างกันไปตามแต่สภาพแวดล้อมของการดำรงอยู่ และสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

Maslow (1970: 35-47) เป็นผู้หนึ่งที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ และมีความคิดที่ว่ามูลเหตุจูงใจสำคัญที่ส่งผลให้มนุษย์กระทำการต่าง ๆ คือ ความต้องการ และได้ทำการเรียงลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ (hierarchy of needs) เป็นขั้นตอน ดังนี้

1) ความต้องการด้านร่างกาย (physiological needs) เป็นความต้องการเบื้องต้นเพื่อการอยู่รอดและจำเป็นที่สุดสำหรับการดำรงชีวิต เป็นความต้องการพื้นฐานของร่างกายที่จะต้องได้รับการตอบสนอง หากร่างกายไม่ได้รับการตอบสนองแล้ว อาจต้องเสียชีวิตในเวลาต่อมาได้ เช่น ความต้องการอาหาร น้ำ และเครื่องนุ่งห่ม เป็นต้น Maslow ได้ชี้ให้เห็นว่าบุคคลใดก็ตามที่ยังอยู่ในภาวะขาดแคลนอาหาร ความปลอดภัย การเข้าสังคม และความมีชื่อเสียงแล้ว บุคคลผู้นั้นจะมีความต้องการในเรื่องของอาหารมากกว่าสิ่งใด ๆ

2) ความต้องการด้านความปลอดภัย (safety needs) ความต้องการประเภทนี้มนุษย์เริ่มมีมาตั้งแต่เป็นทารก เช่น เด็กพยายามจะหลบหนีจากสถานที่ที่จะเกิดอันตรายหรือหนีคนแปลกหน้า และโดยทั่วไปแล้วไม่ว่าเด็กหรือผู้ใหญ่จะมีพฤติกรรมที่หนีห่างจากสงคราม ความเจ็บไข้ และการประทุษร้าย ความต้องการด้านความปลอดภัยจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันเพื่อให้เกิดความมั่นคง ปลอดภัยจากอันตรายต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นกับร่างกายและจิตใจ เช่น ต้องการความอบอุ่น การคุ้มครองป้องกัน และความต้องการหนีห่างจากอันตราย เป็นต้น

3) ความต้องการด้านสังคม (social needs) เมื่อความต้องการด้านร่างกายและด้านความปลอดภัยได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการด้านสังคมจะเริ่มเป็นสิ่งจูงใจที่สำคัญต่อพฤติกรรมของคนต่อไป ซึ่งความต้องการในขั้นนี้เป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เช่น การอยู่ร่วมกัน การเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และความต้องการได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น เป็นต้น

4) ความต้องการความภูมิใจ (esteem needs) เป็นความต้องการระดับสูงอยากเด่นอยากดังในสังคม อยากให้ตนเป็นที่ยอมรับนับถือของคนทั้งหลายในสังคมในเรื่องต่างๆ ของตนเอง เช่น ได้รับการยอมรับนับถือในเรื่องความรู้ ความสามารถ

5) ความต้องการสมหวังในชีวิต (self-actualization needs) เป็นความต้องการในระดับสูงสุด คือ ความต้องการที่อยากจะให้เกิดความสำเร็จตามแนวคิดของตนเอง และการที่บุคคลหนึ่งบุคคลใดจะบรรลุถึงในแนวทางที่ดีที่สุดตามแนวความคิดของตนนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับขีดความสามารถของบุคคลนั้นด้วย บุคคลใดที่บรรลุถึงความต้องการในขั้นนี้ก็จะได้รับการยกย่องเป็นบุคคลพิเศษไป ซึ่งไม่ต้องกังวลเกี่ยวกับเรื่องปากท้อง ความปลอดภัย ความรัก และเรื่องศักดิ์ศรีอีกต่อไป หากแต่จะพัฒนาตนเองให้เจริญมากที่สุด บุคคลนั้นจะศึกษาเพราะอยากรู้ จะทำงานเพราะอยากทำ เรียกบุคคลพวกนี้ว่าเป็นผู้ที่มีความสมหวังในชีวิต กล่าวคือ บุคคลนั้นได้ใช้ความสามารถของตนเป็นในสิ่งที่ตนเองสามารถเป็นได้

Maslow ได้อธิบายว่าความต้องการขั้นแรกเป็นความต้องการที่สำคัญที่สุด ที่ต้องการได้รับการตอบสนองมากที่สุด การตอบสนองจะเป็นไปตามลำดับขั้น คือ เมื่อได้รับการตอบสนองในขั้นต้นแล้ว ก็จะมีความต้องการในขั้นที่สูงขึ้นในลำดับต่อไป Maslow ตั้งข้อสมมติอย่างหนึ่ง คือ เมื่อความต้องการอย่างหนึ่งได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการอย่างอื่นจึงจะเกิดขึ้นมาเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องเสมอไป ความต้องการบางอย่างอาจจะได้รับการตอบสนองเพียงบางส่วนเท่านั้น ก็อาจเกิดความต้องการอย่างอื่นแทรกขึ้นมาได้

Maslow มีสมมติฐานเกี่ยวกับความต้องการและพฤติกรรมของมนุษย์ ดังนี้

1) มนุษย์มีความต้องการอยู่เสมอไม่มีที่สิ้นสุด แต่สิ่งที่มนุษย์ต้องการนั้นขึ้นอยู่กับว่าเขามีสิ่งนั้นแล้วหรือยัง ขณะที่ความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้วความต้องการอื่นจะเข้ามาแทนที่ กระบวนการนี้ไม่มีที่สิ้นสุดและจะเริ่มตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย

2) ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้ว จะไม่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรมอีกต่อไป ความต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองเท่านั้นที่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรม

3) ความต้องการของมนุษย์มีลำดับขั้นตามลำดับความสำคัญ กล่าวคือ เมื่อความต้องการในระดับต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว มนุษย์จะเรียกร้องให้มีการตอบสนองความต้องการในระดับที่สูงขึ้นทันที

วิรุพห์ นิลโรจน์ (2530: 87) เป็นอีกบุคคลหนึ่งที่ได้ศึกษาเรื่องความต้องการของมนุษย์ และได้ให้ความหมายของคำว่าความต้องการในระดับปัจเจกบุคคลว่า ความต้องการหมายถึง สภาพที่เป็นความรู้สึก ซึ่งเกิดจากแรงผลักดันของสภาพความไม่สมดุลย์ของภาวะทางจิตใจและร่างกาย และแรงกระตุ้นจากการวิเคราะห์เห็นสภาพที่ควรปรับปรุงแก้ไขหรือเติมเต็มในส่วนที่บกพร่องนั้นให้สมบูรณ์พอที่จะรักษาสภาพสมดุลย์ของชีวิตให้คงอยู่ได้ การวิเคราะห์นั้นได้อาศัยความรู้ ประสบการณ์ และความรู้สึกประกอบกันอย่างเหมาะสมกับสภาพของแต่ละบุคคล โดยสามารถสรุปได้ว่า ความต้องการมี 2 ประเภท คือ ความต้องการทางด้านร่างกาย

(physiological needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานซึ่งจำเป็นที่สุดต่อการดำรงอยู่ของชีวิต ได้แก่ ความต้องการเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ของร่างกายและชีวิต และความต้องการทางด้านจิตใจ (psychological needs) เป็นความต้องการในขั้นสูงขึ้นไป คือ ความต้องการที่เสริมสภาพการมีชีวิตอยู่ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งมุ่งมาที่สังคมนั่นเอง

1.3.2 ทฤษฎีการเลื่อนชั้นทางสังคม

Eshleman (1988: 261-262) เป็นบุคคลหนึ่งที่ได้เสนอทฤษฎีการเลื่อนชั้นทางสังคม (social mobility theory) เป็นทฤษฎีที่ว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงช่วงระยะทางสังคม (social space) และลำดับชั้น (rank) ของปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มให้อยู่ในช่วงชั้นทางสังคมที่สูงหรือต่ำ ซึ่งก็คือการเปลี่ยนแปลงสถานภาพหรือช่วงชั้นทางสังคมของบุคคล การเปลี่ยนแปลงนี้เกิดจากความทะเยอทะยานของบุคคลในอันที่จะแสวงหาสถานภาพที่ดีกว่าเดิม อันเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมโดยทั่วไป

Duncan et al. (1964: 87 อ้างถึงใน ถิรนนท์ อนุวัชศิริวงศ์, 2524: 24-26) กล่าวว่า การเลื่อนชั้นทางสังคม เป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่แสดงถึงพลวัต (dynamic) สถานภาพของปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มดัชนีที่ชี้วัดการเลื่อนชั้นทางสังคม ได้แก่ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ และความมั่งคั่ง

การเลื่อนชั้นหรือการเคลื่อนที่ทางสังคม มี 2 ประเภทด้วยกัน คือ

- 1) การเคลื่อนที่ทางแนวนอน (horizontal mobility) เป็นการเคลื่อนที่ของบุคคลจากสถานภาพสังคมหนึ่งไปยังสถานภาพสังคมหนึ่งที่อยู่ในระดับเดียวกัน
- 2) การเคลื่อนที่ทางแนวตั้ง (vertical mobility) เป็นการเคลื่อนที่ของบุคคลจากสถานภาพสังคมหนึ่งไปยังสถานภาพสังคมอื่นที่อยู่ต่างระดับกัน อาจจะเป็นการเลื่อนในทางที่สูงขึ้นหรือการเลื่อนในทางที่ต่ำลง

Abrahamson et al. (1894: 6 อ้างถึงใน ถิรนนท์ อนุวัชศิริวงศ์, 2524: 1-2)

กล่าวว่าการศึกษากับการเลื่อนชั้นทางสังคม จะทำให้ทราบถึงความไม่เท่าเทียมกันทางสังคม และการได้รับความแตกต่างในเรื่องของสิ่งสืบทอด โอกาส และข้อได้เปรียบอื่นๆ และทำให้ทราบถึงจุดสำคัญของปัจจัยด้านโครงสร้างสังคมและจิตวิทยาที่มีอิทธิพลต่อการเลื่อนชั้นทางสังคม ได้แก่ ภูมิหลัง คุณลักษณะของสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม เช่น อาชีพ รายได้ของบิดาและมารดา ระดับการศึกษาของบุคคล เป็นต้น การที่บุคคลดำรงอยู่ในสถานภาพทางสังคมต่างกัน มีผลให้บุคคลเกิดการเปรียบเทียบสถานภาพของตนเองกับผู้อื่น บุคคลที่เกิดความรู้สึกว่าตนเองอยู่ในสถานภาพต่ำ จะพยายามปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงเพื่อออกสถานภาพของตนให้สูงขึ้น จูไรร์ตัน ชุมเกษียร (2526: 69) ได้กล่าวถึงการเลื่อนชั้นทาง

สังคมว่ามีความสำคัญมากในแง่ที่จะช่วยทำให้บุคคลสามารถปรับปรุงและเปลี่ยนแปลง เงื่อนไขต่างๆ ในชีวิตตนเองให้ดียิ่งขึ้นหรือ ให้เป็นไปตามที่ตนปรารถนา ซึ่งจะส่งผลต่อความอยู่รอดของสังคมส่วนรวมในที่สุด วิธีทางที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสถานภาพทางสังคมนั้นสามารถกระทำได้หลายวิธี เช่น การทำงานหนักเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินเงินทอง การสมรสกับคนที่มีสถานภาพทางสังคมที่สูงกว่าตน และการเข้าไปคลุกคลีกับคนที่มีสถานภาพทางสังคมในระดับสูง เป็นต้น แต่วิธีที่ได้การยอมรับมากในสังคมปัจจุบัน คือ การใช้ระดับการศึกษาเป็นเครื่องมือในการเลื่อนชั้นทางสังคม ธีรพันธ์ อนวัชศิริวงศ์ (2524: 20-21) ได้ให้ความสำคัญของการศึกษาในฐานะที่การศึกษาส่งผลต่อ การจัดอันดับทางสังคม โดยระดับการศึกษาจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงแบบแผนการประกอบอาชีพ ทำให้มีโอกาสได้ประกอบอาชีพการงานที่ดีเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม บุคคลจึงได้ใช้การศึกษาเป็นสื่อของการเลื่อนชั้นทางสังคมจากชั้นชนที่ต่ำกว่าไปสู่ชั้นชนที่สูงกว่า การศึกษาจึงไม่เพียงแต่เป็นเครื่องช่วยให้บุคคลมีความรู้ ความสามารถ และมีความเฉลียวฉลาดเท่านั้น หากแต่ยังทำให้บุคคลสามารถแสวงหาอาชีพที่มีเกียรติ และได้รับการยอมรับจากสังคมหรือ เลือกรับประกอบอาชีพที่มีรายได้สูงซึ่งส่งผลต่อสภาพเศรษฐกิจให้ดีขึ้น การได้ศึกษาในระดับสูงจึงสามารถช่วยให้บุคคลมีสถานภาพทางสังคมตามที่ตนต้องการ การศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นระดับการศึกษาที่วุฒิบัตรได้ถูกนำไปเปรียบเทียบกับค่าเป็นตำแหน่งหน้าที่การงาน อัตราเงินเดือน และการแบ่งชนชั้นทางปัญญาอย่างเห็นได้ชัดมากกว่าการศึกษาในระดับอื่น (ประธาน จินตสกุล, 2523: 14) ประกอบกับการที่สังคมมีค่านิยมยกย่องผู้ที่มีความรู้สูง ทำให้การศึกษาในระดับ อุดมศึกษาเป็นเป้าหมายสูงสุดสำหรับบุคคลที่ปรารถนาจะมีเกียรติ ต้องการได้รับการยอมรับ นับถือในสังคมที่ตนดำรงอยู่ และปรารถนาจะมีฐานะทางสังคมสูงกว่าบุคคลอื่น

1.3.3 แนวคิดการบรรลุสถานภาพ

Blau และ Duncan (1967 อ้างถึงใน Matras, 1974: 291) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการบรรลุสถานภาพ (status attainment) ว่า การที่บุคคลจะประสบความสำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 2 ประการด้วยกัน องค์ประกอบแรก คือ สถานภาพของบุคคลที่มีมาตั้งแต่กำเนิด (ascribed status) กล่าวคือ บุคคลจะถูกกำหนดเข้าไปอยู่ในตำแหน่งต่างๆ ของสังคมตั้งแต่เกิด ส่งผลให้แต่ละบุคคลมีความแตกต่างทางด้านสถานภาพทางสังคม และเกิดการแบ่งชั้นชนขึ้น ส่วนองค์ประกอบที่ 2 คือ สัมฤทธิ์ภาพของบุคคล (achievement) กล่าวคือ การที่บุคคลต้องการประสบความสำเร็จก็เพื่อที่จะทำให้ตนเองสามารถบรรลุสถานภาพทางสังคม ความต้องการยกฐานะทางครอบครัว ความต้องการบรรลุสถานภาพในหน้าที่การงานอย่างมี

ประสิทธิภาพ แนวความคิดนี้จึงให้ความสำคัญกับองค์ประกอบของความสำเร็จที่จะส่งผลต่อบุคคลว่าจะสามารถประสบความสำเร็จได้หรือไม่

ในการศึกษาความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนอาชีวศึกษา ในสถาบันสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในจังหวัดพิษณุโลก นำทฤษฎีความต้องการของมนุษย์ ทฤษฎีการเลื่อนขั้นทางสังคม และแนวคิดการบรรลุสถานภาพมาประยุกต์ใช้ในการศึกษา กล่าวคือ มนุษย์ทุกคนมีความต้องการเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ซึ่งความต้องการนั้นจะมีความแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมและคุณลักษณะของแต่ละบุคคล ในขั้นแรกมนุษย์ต้องการการตอบสนองด้านร่างกายเป็นหลัก และเมื่อได้รับการตอบสนองในขั้นนี้แล้ว มนุษย์ก็จะพยายามตอบสนองความต้องการในระดับที่สูงขึ้น คือ ความต้องการด้านสังคม กล่าวคือ ต้องการการยอมรับนับถือจากสังคม ต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต ต้องการมีคุณภาพชีวิตที่สูงขึ้น เป็นต้น ทั้งนี้มาจากการพบความไม่เท่าเทียมกันระหว่างบุคคลในสังคม จึงต้องการที่จะปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงสถานภาพทางสังคมของตนไปสู่สถานภาพที่ดีกว่าเดิม และการศึกษาสามารถทำให้ความต้องการที่มนุษย์แสวงหาขั้นนี้ได้รับการตอบสนอง ทั้งนี้เพราะการศึกษามีส่วนช่วยพัฒนาทั้งในด้านอารมณ์ สังคม ความรู้ ความสามารถ และทักษะต่างๆ ให้สูงขึ้น ทำให้บุคคลได้รับโอกาสที่ดีในการประกอบอาชีพการงานส่งผลให้ได้รับการยอมรับจากสังคม เป็นการผลักดันตนเองไปอยู่ในชนชั้นที่สูงขึ้น และการศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาระดับสูงที่สามารถพัฒนาคนให้มีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับนับถือว่าเป็นผู้มีเกียรติในสังคม นำไปสู่การมีอาชีพรายได้ และมาตรฐานความเป็นอยู่ที่สูงขึ้น

จากแนวคิดข้างต้น ผู้วิจัยได้จำแนกปัจจัยที่น่าจะมีผลต่อความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนอาชีวศึกษา ในสถาบันสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในจังหวัดพิษณุโลก ออกเป็น 3 ปัจจัย ดังนี้

- ปัจจัยทางประชากร ประกอบด้วย เพศ ลำดับที่การเป็นบุตร และจำนวนพี่น้องในครอบครัว
- ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว ประกอบด้วย การมีพื้นที่ได้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง รายได้ของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง และการศึกษาของผู้ปกครอง
- ปัจจัยทางสภาพแวดล้อมทางการศึกษา ประกอบด้วย ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และการได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อ

1.4 กรอบแนวคิดของการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยนำแนวคิดทฤษฎีมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดของการศึกษา เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับปัจจัยทางประชากร ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว และปัจจัยทางสภาพแวดล้อมทางการศึกษา ของนักเรียนอาชีวศึกษา ในสถาบันสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในจังหวัดพิษณุโลก ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

1.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ตรวจเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนอาชีวศึกษา ในสถาบันสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในจังหวัดพิษณุโลก ในการศึกษาได้จำแนกปัจจัยออกเป็น 3 ปัจจัย คือ ปัจจัยทางประชากร ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว และปัจจัยทางสภาพแวดล้อมทางการศึกษา โดยมีรายละเอียดในแต่ละปัจจัย ดังนี้

1.5.1 ปัจจัยทางประชากร

ปัจจัยทางประชากรเป็นปัจจัยที่แสดงถึงคุณลักษณะเฉพาะของนักเรียนแต่ละคน นักเรียนที่มีคุณลักษณะแตกต่างกันจะทำให้มีความต้องการศึกษาต่อแตกต่างกันด้วย ปัจจัยทางประชากรจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ผู้วิจัยนำเข้ามาใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ปัจจัยทางประชากรประกอบด้วย ตัวแปร 3 ตัว คือ เพศ ลำดับที่การเป็นบุตร และจำนวนพี่น้องในครอบครัว เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

1.5.1.1 เพศ

เพศเป็นตัวแปรหนึ่งที่น่าจะมีผลต่อความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนอาชีวศึกษา ในอดีตสังคมไทยจะให้ความสำคัญกับเพศชายมาก เพราะถือว่าเป็นผู้ที่จะต้องรับผิดชอบครอบครัว และมีคุณลักษณะแข็งแกร่งกว่าเพศหญิง อีกทั้งยังเป็น ผู้สืบสายวงศ์ตระกูลต่อไปในอนาคต ในขณะที่เดียวกันเพศมีอิทธิพลต่อการเลื่อนชั้นทางสังคม อันเนื่องมาจากค่านิยมในด้านเพศของสังคม ทำให้เพศชายมีการเลื่อนชั้นทางสังคมมากกว่า เพศหญิง (ถิรนนท์ อนุวัชศิริวงศ์, 2524: 82) ครอบครัวจึงให้การส่งเสริมบุตรชายให้ได้รับ การศึกษาสูงกว่าบุตรที่เป็นเพศหญิง

จากการศึกษาของ สมจิต ทั่วทิพย์ (2523: 36) พบว่าเพศชายมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อสูงกว่าเพศหญิง (ร้อยละ 73.26 เปรียบเทียบกับร้อยละ 72.91) เช่นเดียวกับการศึกษาของ พงศ์เพชร สังข์ศักดิ์ดา (2522: 408) ที่พบว่าเพศชายมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่าเพศหญิง (ร้อยละ 69.00 เปรียบเทียบกับร้อยละ 63.60) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ จงจิตต์ อ่ำสาริกา (2541: 139) ที่พบว่าเพศชายมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อสูงกว่าเพศหญิง (ร้อยละ 65.30 เปรียบเทียบกับร้อยละ 57.10) แต่จากการศึกษาเรื่องของการต้องการและการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษาเขตการศึกษา 10 โดยประจักษ์ บุญอารีย์ (2522: 117) กลับพบว่าเพศหญิงมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่าเพศชาย (ร้อยละ 66.9 เปรียบเทียบกับร้อยละ 57.6) ซึ่งสอดคล้อง

กับการศึกษาในเขตการศึกษา 12 ของ เพ็ญศรี โชติพันธ์ (2523: 94) ที่พบว่าเพศหญิงมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่าเพศชาย (ร้อยละ 74.0 เปรียบเทียบกับร้อยละ 67.0) เช่นเดียวกับการศึกษาของ นิวัฒน์ กัลยพฤกษ์ (2522: 88) ที่ทำการศึกษาในเขตการศึกษา 7 และพบว่าเพศหญิงมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่าเพศชาย (ร้อยละ 62.10 เปรียบเทียบกับร้อยละ 55.50) สอดคล้องกับการศึกษาของ วิโรจน์ เอ็งสุโสภณ (2522: 69) ก็พบว่าเพศหญิงมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่าเพศชาย (ร้อยละ 76.00 เปรียบเทียบกับร้อยละ 69.90) และจากการศึกษาของ ประธาน จินตสกุล (2523: 46) สมหมาย ปิ่นพุทธศิลป์ (2523: 289) และ ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ ก็พบเช่นกันว่า เพศหญิงมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อสูงกว่าเพศชาย

ผลการศึกษาล้วนใหญ่พบว่า เพศหญิงมีความต้องการศึกษาต่อสูงกว่าเพศชาย อาจเป็นเพราะสังคมปัจจุบันมีความเสมอภาคทางการศึกษา ทำให้เพศหญิงตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษามากขึ้น แต่ผู้วิจัยคาดว่าเพศชายน่าจะยังมีความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่าเพศหญิง เพราะค่านิยมที่ให้ความสำคัญกับเพศชายมากกว่าเพศหญิง ยังคงมีอยู่ในสังคมโดยเฉพาะในสังคมชนบทของประเทศไทย และการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอาจไม่ครบถ้วน ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานว่า เพศชายน่าจะมีส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่าเพศหญิง

1.5.1.2 ลำดับที่การเป็นบุตร

บุตรเป็นกำลังสำคัญของครอบครัวในอนาคต ในปัจจุบันผู้ที่เป็นบิดาและมารดามักให้ความสำคัญกับคุณภาพของบุตรมากกว่าปริมาณของบุตร ดังนั้น การให้การศึกษากับบุตรจึงเป็นสิ่งสำคัญ โดยทั่วไปจะพบว่าลำดับที่การเป็นบุตรมีความสัมพันธ์กับความต้องการในการศึกษา อาจมาจากการที่สังคมไทยเป็นสังคมเกษตรกรรม บิดาและมารดาจึงต้องการแรงงานเพื่อมาช่วยงานในครอบครัว บุตรในลำดับต้นๆ จึงเป็นแรงงานและกำลังสำคัญในการหารายได้เข้าสู่ครอบครัว ทำให้บุตรคนสุดท้ายต้องได้รับการศึกษาสูงกว่าบุตรในลำดับอื่นๆ ทั้งนี้ เพราะบุตรคนสุดท้ายต้องเกิดมาในขณะที่ครอบครัวมีแรงงานช่วยทำงานแล้ว ทำให้ครอบครัวมีความพร้อมด้านทุนทรัพย์มากขึ้น ครอบครัวจึงสามารถให้การสนับสนุนบุตรคนสุดท้ายได้มากกว่าบุตรในลำดับอื่นๆ ดังนั้น ลำดับที่การเป็นบุตรน่าจะส่งผลต่อความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

จากการศึกษาของ เทียมจันทร์ จาตุกัญญาประทีป (2523: 74) พบว่าลำดับที่ของการเป็นบุตรมีความสัมพันธ์กับการศึกษาของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่บุตรคนสุดท้ายมีโอกาสได้ศึกษาต่อมากกว่าบุตรคนโต ซึ่งสอดคล้องกับ

การศึกษาของ ชูเพ็ญศรี วงศ์พุทธา (2514: 76) ที่พบว่าเด็กที่เป็นบุตรคนสุดท้องของครอบครัว จะได้ศึกษาต่อสูงกว่าเด็กที่เป็นบุตรคนโตของครอบครัว (ร้อยละ 24.7 เปรียบเทียบกับร้อยละ 19.5) แต่การศึกษาของ สมพักตร์ น้ำสุวรรณ (2537: 73) กลับพบว่านักเรียนที่เป็นบุตรคนโตของครอบครัวมีสัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจศึกษาต่อสูงกว่านักเรียนที่เป็นบุตรคนสุดท้องหรือบุตรคนเดียวของครอบครัว (ร้อยละ 74.20 เปรียบเทียบกับร้อยละ 67.40) สำหรับการศึกษาของ พัฒนพงศ์ พวงทอง (2535: 111) พบว่าปัจจัยด้านลำดับที่การเป็นบุตรไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของนักเรียนชาวเขา เช่นเดียวกับการศึกษาของ นวลศิริ พงศ์ถาวรวิญญู (2529: 91) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังกับความต้องการศึกษาต่อของนักศึกษาผู้ใหญ่ พบว่าลำดับที่เกิดไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการศึกษาต่ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการศึกษาที่ผ่านมาแสดงให้เห็นว่า บุตรที่เกิดลำดับต่างกันจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาแตกต่างกันด้วย ผู้ที่เป็นบุตรคนสุดท้องจะได้รับ การสนับสนุนจากครอบครัวให้ศึกษาต่อ เพราะเป็นบุตรคนสุดท้ายของครอบครัวจึงไม่มีพี่น้อง ที่จะต้องกระจายโอกาสทางการศึกษาต่อไป นอกจากนี้บุตรคนสุดท้องมักจะเกิดมาในขณะ ที่สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวดีขึ้นแล้ว ครอบครัวจึงมีเงินออมในการให้ศึกษาต่อมากกว่าบุตรใน ลำดับอื่นๆ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานว่า บุตรคนสุดท้องของครอบครัวน่าจะมีสัดส่วน ของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่าบุตรในลำดับอื่นๆ

1.5.1.3 จำนวนพี่น้องในครอบครัว

จำนวนพี่น้องในครอบครัวเป็นปัจจัยที่น่าจะมีผลต่อความต้องการศึกษาต่อ ในระดับอุดมศึกษา ทั้งนี้เพราะครอบครัวที่มีจำนวนบุตรมาก รายจ่ายของครอบครัวก็จะมากขึ้น ตามไปด้วย ซึ่งส่งผลต่อสภาพทางการเงินที่ต้องใช้ในการศึกษาของบุตรแต่ละคน ดังนั้น โอกาสทางการศึกษาของบุตรแต่ละคนขึ้นอยู่กับ การได้รับการสนับสนุนด้านการศึกษาจากครอบครัว เพราะการอุดมศึกษาเป็นระดับการศึกษาที่ต้องลงทุนสูง ทำให้เกิดความจำกัดในการศึกษาต่อ ของนักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่มีจำนวนพี่น้องไม่เท่ากัน

จากการศึกษาผลการวิจัยที่ผ่านมาพบว่า จำนวนพี่น้องในครอบครัวจะมีความสัมพันธ์กับการศึกษาของนักเรียน เช่น จากการศึกษาของ สมพักตร์ น้ำสุวรรณ (2537: 36) พบว่าความตั้งใจที่จะศึกษาต่อมีความสัมพันธ์กับจำนวนพี่น้องของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ นักเรียนที่มีจำนวนพี่น้อง 1-3 คน มีสัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจที่จะศึกษาต่อสูงกว่านักเรียนที่มีจำนวนพี่น้อง 4-5 คน และนักเรียนที่มีจำนวนพี่น้อง 6 คน ขึ้นไป (ร้อยละ 78.40 เปรียบเทียบกับร้อยละ 60.00 และร้อยละ 50.00 ตามลำดับ) และจากการศึกษา

ของ จำเนียร สังข์ทอง (2540: 47) พบว่านักเรียนที่มีจำนวนพี่น้อง 1-2 คน มีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีสูงกว่านักเรียนที่มีจำนวนพี่น้อง 3-4 คน (ร้อยละ 82.70 เปรียบเทียบกับร้อยละ 78.20) เช่นเดียวกับการศึกษาของ วีระพล เวชยากร (2542: 71) ที่พบว่านักเรียนที่มีจำนวนพี่น้อง 1-2 คน มีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อสูงกว่านักเรียนที่มีจำนวนพี่น้องมากกว่า 2 คน ขึ้นไป นอกจากนี้การศึกษาของ อติศักดิ์ จินดานุกูล (2532: 164) และสุรัตน์ ไชยชมภู (2535: 120-121) ก็พบในทำนองเดียวกันว่าจำนวนบุตรในครอบครัวเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการศึกษาต่ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่จากการศึกษาของ พัฒน์พงษ์ พวงทอง (2532: 110) กลับพบว่าจำนวนพี่น้องในครอบครัวเป็นองค์ประกอบที่ไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับการตัดสินใจศึกษาต่อที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ซึ่งขัดแย้งกับผลการศึกษาดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น

จากผลการศึกษาที่ผ่านมา ผู้วิจัยจึงคาดว่าตัวแปรจำนวนพี่น้องในครอบครัว น่าจะส่งผลกระทบต่อความต้องการศึกษาต่อของนักเรียน หากนักเรียนมีพี่น้องในครอบครัวจำนวนน้อยเท่าไร ครอบครัวก็สามารถให้การสนับสนุนในด้านการศึกษแก่นักเรียนได้มากกว่าครอบครัวที่มีจำนวนบุตรมากกว่าที่การได้รับการสนับสนุนทางการศึกษาก็ต้องลดลงตามลำดับ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงนำตัวแปรจำนวนพี่น้องในครอบครัวเข้าร่วมในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ด้วย โดยตั้งสมมติฐานว่า นักเรียนที่มีพี่น้องน้อยกว่าน่าจะมีส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่า นักเรียนที่มีพี่น้องในครอบครัวจำนวนมากกว่า

1.5.2 ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว

ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญ เพราะมีผลต่อการได้รับการสนับสนุนทางด้านการศึกษาของนักเรียน หากนักเรียนอยู่ในครอบครัวที่มีสถานภาพเศรษฐกิจและสังคมที่ดี ครอบครัวย่อมมีกำลังทรัพย์เพียงพอที่จะให้การสนับสนุนนักเรียนให้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นได้ และครอบครัวจะมีส่วนร่วมในการวางแผนการศึกษาต่อ และมีอิทธิพลต่อนักเรียนด้วยเช่นกัน ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว ประกอบด้วย ตัวแปร 5 ตัว คือ การมีพี่น้องที่ได้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง รายได้ของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง และการศึกษาของผู้ปกครอง เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

1.5.2.1 การมีพี่น้องที่ได้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

ครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อตัวนักเรียน เพราะนักเรียน จะได้รับการปลูกฝัง ถ่ายทอดค่านิยม ความคิดต่างๆ จากครอบครัวเป็นหลัก ไม่เพียงแต่การ ได้รับการอบรมสั่งสอนทางวาจาเท่านั้น แต่นักเรียนจะได้รับการถ่ายทอดมาโดยการเห็น แบบอย่างภายในครอบครัวด้วยเช่นกัน และใช้จะมีเพียงบิดามารดาเท่านั้นที่มีอิทธิพลต่อบุตร แต่พี่น้องในครอบครัวก็มีอิทธิพลด้วย เพราะเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับตัวนักเรียน ซึ่งสามารถสร้าง แรงกระตุ้นให้เกิดความประทับใจกลายเป็นแบบอย่างหรือทำให้เกิดการเปรียบเทียบกันเอง ระหว่างพี่น้อง นักเรียนที่มีพี่น้องที่ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา อาจทำให้นักเรียนยึดระดับ การศึกษาของพี่น้อง มาเป็นแบบอย่างของตน ทำให้ต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาด้วย เช่นกัน

จากการศึกษาของนักวิจัยหลายท่านที่ผ่านมา พบผลการศึกษาที่สอดคล้อง กันว่าการมีพี่น้องได้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษามีผลให้นักเรียนต้องการศึกษาต่อในระดับ การศึกษาเดียวกันด้วย ดังที่พบในการศึกษาของ เทียมจันทร์ จาตุกัญญาประทีป (2523: 85-93) ที่พบว่านักเรียนที่ได้ศึกษาต่อมีพี่ได้รับการศึกษาสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้ศึกษาต่อ และ การศึกษาของ ขนิษฐา สุวรรณนิคตย์ (2533: 45) ก็พบว่านักเรียนเป็นต้นแบบเป็นปัจจัย ที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความคาดหวังหรือความต้องการทางการศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษา ตอนปลาย แต่จากการศึกษาของ พราวมาส นนทยาธร (2520: 1-2) กลับพบว่าการศึกษาสูงสุด ของญาติใกล้ชิดของนักเรียนไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับความคาดหวังทางการศึกษาของ นักเรียนที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากการศึกษาข้างต้นโดยส่วนใหญ่พบว่า ระดับการศึกษาของพี่น้องใน ครอบครัวของนักเรียนมีผลต่อระดับการศึกษาที่นักเรียนต้องการด้วยเช่นกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึง ตั้งสมมติฐานว่า นักเรียนที่มีพี่น้องที่ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการ ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่านักเรียนที่ไม่มีพี่น้องที่ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

1.5.2.2 สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง

ครอบครัวเป็นสถาบันที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเด็ก และมีการถ่ายทอด ค่านิยม ทัศนคติต่างๆ แก่เด็ก ครอบครัวจึงมีความสำคัญ เพราะโดยธรรมชาติของมนุษย์แล้ว จะต้องการความรักจากครอบครัวเป็นพื้นฐานสำคัญ ดังนั้น สถานภาพสมรสของผู้ปกครองจึง มีผลต่อนักเรียน เพราะครอบครัวที่มีปัญหาทางโครงสร้าง เช่น นักเรียนขาดพ่อหรือแม่ในกรณี ที่เสียชีวิต แยกกันอยู่ หย่าร้างหรืออยู่ด้วยกันแต่ไม่มีความสัมพันธ์กัน เป็นต้น ลักษณะเหล่านี้ ล้วนมีผลกระทบต่อจิตใจของเด็ก เด็กมักจะรู้สึกเป็นปมด้อย สภาพจิตใจไม่ดี และจะเรียกร้อง

ความสนใจโดยการประพุดิตนเสเพล ไม่สนใจในการศึกษา อาจไม่ต้องการศึกษาต่อเพราะไม่เห็นคุณค่าของการศึกษา

ผู้ที่ศึกษาเกี่ยวกับสถานภาพสมรสของผู้ปกครองว่ามีอิทธิพลต่อความต้องการศึกษาต่อของนักเรียน โดยส่วนใหญ่แล้วจะพบว่านักเรียนที่อยู่ในสภาพครอบครัวที่สมบูรณ์จะมีความต้องการในการศึกษาสูงกว่านักเรียนที่อยู่ในสภาพครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ เช่น การศึกษาของ สุันทนา แสงทอง (2523: 76) พบว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองที่มีสถานภาพสมรสและอยู่ด้วยกันกับคู่สมรสมุ่งหวังในการศึกษาสูงกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองเป็นม่าย หย่าร้าง หรือแยกกันอยู่กับ คู่สมรส จากการศึกษาของ พราวมาส นนทยาธร (2520: 77) พบว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองมีสถานภาพสมรสกับคู่สมรสมีความต้องการศึกษาต่อสูงกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองมีสถานภาพสมรสอื่นๆ

จากการศึกษาข้างต้นพบว่า สถานภาพสมรสของผู้ปกครองน่าจะมีอิทธิพลต่อความต้องการศึกษาต่อของนักเรียน เพราะหากสภาพครอบครัวมีความอบอุ่น มั่นคง นักเรียนไม่มีปัญหาครอบครัวก็น่าจะต้องการศึกษาต่อ เพราะมีกำลังใจที่จะเรียนต่อไปในระดับสูง ซึ่งผิดกับนักเรียนที่อยู่ในสภาพครอบครัวไม่สมบูรณ์ เพราะย่อมจะขาดความอบอุ่นและขาดกำลังใจที่จะศึกษาต่อ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานว่า นักเรียนที่มีผู้ปกครองที่ยังคงสมรสและอยู่ด้วยกันน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองมี สถานภาพสมรสอื่นๆ

1.5.2.3 รายได้ของผู้ปกครอง

ฐานะทางเศรษฐกิจเป็นเงื่อนไขที่สำคัญในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ด้วยเหตุนี้รายได้ของผู้ปกครองจึงบ่งบอกได้ถึงความสามารถในการสนับสนุนการศึกษาของนักเรียน เพราะหากระดับการศึกษายิ่งสูงขึ้นเท่าใด รายจ่ายในการศึกษาก็ยิ่งสูงขึ้นเท่านั้น และนักเรียนระดับนี้ส่วนมากยังต้องพึ่งพาผู้ปกครองในการใช้จ่าย ในการส่งเสียให้บุตรศึกษาต่อจึงไม่เพียงแต่ทำให้รายจ่ายของครัวเรือนมากขึ้นเท่านั้น หากยังทำให้ครัวเรือนต้องสูญเสียรายได้ที่พึงได้จากการหางานทำของบุตรอีกด้วย นักเรียนที่มีผู้ปกครองมีฐานะทางเศรษฐกิจสูงมีความพร้อมในด้านการเงินจึงไม่จำเป็นต้องออกมาทำงานช่วยเหลือทางบ้านโดยเร็ว และมีโอกาสศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูง นักเรียนก็น่าจะมีความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา เพราะได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองของตน เพื่อสร้างความภาคภูมิใจให้กับครอบครัว

จากการศึกษาของ ประจักษ์ บุญอารีย์ (2522: 119-120) พบว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้สูงจะต้องการศึกษาในระดับอุดมศึกษาสูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้ต่ำ กล่าวคือ นักเรียนที่มีผู้ปกครองมีรายได้ 7,000 บาทขึ้นไป มีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองมีรายได้อยู่ระหว่าง 3,001-5,000 บาท, 2,001-3,000 บาท, 1,001- 2,000 บาท, น้อยกว่า 500 บาท และไม่มีรายได้ (ร้อยละ 87.60 เปรียบเทียบกับร้อยละ 77.50, ร้อยละ 73.40, ร้อยละ 63.40, ร้อยละ 57.40 และร้อยละ 47.70 ตามลำดับ) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เพ็ญศรี โชติพันธ์ (2523: 95) ที่พบว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองมีรายได้ 5,001-7,000 บาท มีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองไม่มีรายได้ (ร้อยละ 81.0 เปรียบเทียบกับร้อยละ 48.0) และจากการศึกษาของ วิโรจน์ เอ็งสุโสภณ (2522: 73) ที่ศึกษาถึงความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาในเขตการศึกษา 8 พบว่านักเรียนที่มีบิดาผู้ปกครองมีรายได้ 2,001-3,000 บาทต่อเดือน มีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อสูงกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองรายได้น้อยกว่า 500 บาทต่อเดือน (ร้อยละ 23.63 เปรียบเทียบกับร้อยละ 12.20) เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ นิวัฒน์ กัลยพุกษ์ (2522: 89) ที่พบว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองมีรายได้ 3,001-5,000 บาทต่อเดือน มีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อสูงกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองมีรายได้ 500-1,000 บาทต่อเดือน (ร้อยละ 79.03 เปรียบเทียบกับร้อยละ 56.88) และการศึกษาของ ปิยรัตน์ รื่นภาคพจน์ (2538: 40) ก็พบว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองมีรายได้ 9,000 บาทขึ้นไปต่อเดือน มีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อสูงกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองมีรายได้ต่ำกว่า 9,000 บาทต่อเดือน (ร้อยละ 74.20 เปรียบเทียบกับร้อยละ 52.50) นอกจากนี้ การศึกษาของ จำเนียร สังข์ทอง (2540: 55) ก็พบในทำนองเดียวกันว่า นักเรียนที่มีผู้ปกครองมีรายได้ 20,001-30,000 บาทต่อเดือน มีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อ สูงกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองมีรายได้ 5,000-10,000 บาทต่อเดือน (ร้อยละ 100.0 เปรียบเทียบกับร้อยละ 78.8) และจากการศึกษาของ สมจิต ท้วทิมพ์ (2523: 42-43) ก็ให้ผลการศึกษา สอดคล้องกับที่กล่าวไว้ข้างต้น

จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า รายได้ของผู้ปกครองมีผลต่อความต้องการศึกษาต่อของบุตร ผู้ปกครองที่มีรายได้สูง มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดี จะสามารถสนับสนุนบุตรให้ได้ศึกษาในระดับที่สูงขึ้นเพื่อมีอาชีพและรายได้ที่ดี ทำให้บุตรมีความต้องการศึกษาต่อในระดับสูงด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้สูงกว่าน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้ต่ำกว่า

1.5.2.4 อาชีพของผู้ปกครอง

ครอบครัวเป็นสถาบันที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเด็ก ดังนั้น เด็กจะ
ได้รับอิทธิพลจากครอบครัว ทั้งในด้านการศึกษาและการคาดหวังในอนาคต ซึ่งผู้ปกครองจะมี
ส่วนในการวางแผนการศึกษาให้แก่เด็ก ผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพแตกต่างกันจะมีทัศนคติของ
การเห็นคุณค่าในการศึกษาแตกต่างกันด้วย เนื่องจากอาชีพจะมีความสัมพันธ์กับระดับ
การศึกษา บุคคลที่มีการศึกษาสูงจะได้ประกอบอาชีพที่มีเกียรติสูงด้วยเช่นกัน ผู้ปกครองที่
ประกอบอาชีพด้านวิชาชีพหรืออาชีพเฉพาะทาง เช่น แพทย์ วิศวกร ซึ่งเป็นอาชีพที่ใช้ความรู้
ความสามารถสูง และเป็นอาชีพที่นับว่าถือตาของสังคม จะมีความต้องการให้บุตรของตนได้รับ
การศึกษาในระดับสูง (ผกาทิพย์ กระหม่อมทอง 2521: 63) ทั้งนี้เพราะตระหนักว่าการศึกษา
จะส่งผลต่ออาชีพรายได้ และการยอมรับจากสังคม จึงสนับสนุนให้บุตรได้ศึกษาต่อในระดับสูง
รวมทั้งปลูกฝังให้บุตรเห็นคุณค่าของการศึกษา ในขณะที่เดียวกันผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพใช้
แรงงานหรือประกอบอาชีพเพียงเพื่อการยังชีพในแต่ละวัน มักจะไม่ต้องการให้บุตรใช้
ระยะเวลาในการศึกษามากนัก เพราะต้องการแรงงานของบุตรเพื่อมาช่วยแบ่งเบาภาระทาง
เศรษฐกิจ และให้บุตรสามารถหารายได้โดยไม่ต้องพึ่งพาหรือเป็นภาระครอบครัวอีกต่อไป สิ่ง
เหล่านี้ต่างส่งผลต่อความต้องการศึกษาต่อของนักเรียนให้มีความแตกต่างกัน

จากการศึกษาของ กุสุมา ล่ามัญญ และคณะ (2535: 69) เรื่องความต้องการ
ในการศึกษาต่อของนักเรียนใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบ
อาชีพรับราชการมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อสูงกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพ
เกษตรกรรม (ร้อยละ 100.00 เปรียบเทียบกับร้อยละ 95.20) และจากการศึกษาของ จำเนียร
สังข์ทอง (2540: 53) ที่พบว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการและพนักงาน
รัฐวิสาหกิจมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อสูงกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตร
(ร้อยละ 89.70 เปรียบเทียบกับร้อยละ 80.60) เช่นเดียวกับการศึกษาของ สมพักตร์ นำสุวรรณ
(2537: 39) ซึ่งพบว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการมีสัดส่วนของผู้ที่ตั้งใจจะ
ศึกษาต่อสูงกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกรรม (ร้อยละ 89.70 เปรียบเทียบกับ
ร้อยละ 59.90) และจากการศึกษาของ ประจักษ์ บุญอารีย์ (2522: 117) ก็พบในทำนอง
เดียวกันว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพข้าราชการมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อใน
ระดับอุดมศึกษาสูงกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกรรมหรือประมง (ร้อยละ 72.1
เปรียบเทียบกับร้อยละ 55.2) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เพ็ญศรี โชติพันธ์ (2523: 94)
ที่พบว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพพนักงานบริษัทมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อใน
ระดับอุดมศึกษาสูงกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองไม่ได้ประกอบอาชีพ (ร้อยละ 82.0 เปรียบเทียบกับ
ร้อยละ 45.0) เช่นเดียวกับการศึกษาของ ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ (2522: 107-108) ซึ่งพบว่า
นักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพข้าราชการมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อในระดับ

อุดมศึกษาสูงกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกร ประมง หรือทำงานบ้าน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พงศ์เพชร สังข์ศักดิ์ดา (2522: 108-111) ที่พบว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพราชการมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาสูงกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกรรวม (ร้อยละ 72.4 เปรียบเทียบกับร้อยละ 62.0) และการศึกษาของ นิวัฒน์ กัลยพฤษ (2522: 88-89) ก็พบเช่นกันว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพราชการมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อสูงกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกรรวม (ร้อยละ 69.26 เปรียบเทียบกับร้อยละ 47.72) แต่การศึกษาของ นวลศิริ พงศ์ถาวรวิญญู (2529: 79-80) กลับพบว่าอาชีพของผู้ปกครองไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับความต้องการศึกษาต่อที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 เช่นเดียวกับการศึกษาของ พัฒน์พงศ์ พวงทอง (2535: 112) ที่ศึกษาถึงองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อของนักเรียน เขาพบว่าอาชีพของบิดามารดาไม่มีความสัมพันธ์กันทางสถิติกับการตัดสินใจศึกษาต่อของนักเรียนเขาที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 และจากการศึกษาของ ปิยรัตน์ รื่นภาคพจน์ (2538: 39) ก็พบว่าอาชีพของผู้ปกครองไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับการเลือกที่จะศึกษาต่อที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 กล่าวคือ นักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพที่แตกต่างกันมีความต้องการที่จะศึกษาต่อไม่แตกต่างกัน

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยคาดว่าตัวแปรอาชีพของผู้ปกครองน่าจะมีผลต่อความต้องการศึกษาต่อของนักเรียน นักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพที่ใช้วิชาชีพน่าจะมีแนวโน้มที่จะต้องการศึกษาต่อในระดับสูง ทั้งนี้เพราะผู้ปกครองจะเป็นแบบอย่างแก่นักเรียน ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานว่า นักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพอื่นๆ

1.5.2.5 การศึกษาของผู้ปกครอง

สังคมไทยส่วนใหญ่บิดามารดาทำหน้าที่เลี้ยงดูบุตรด้วยตนเอง บิดามารดาจึงมีอิทธิพลต่อบุตร เพราะมีส่วนร่วมในการอบรม สั่งสอน ชี้นำแนวทาง และเป็นแบบอย่างให้แก่บุตร ดังนั้น บุตรจะได้รับแบบอย่างจากผู้ปกครองของตนและยึดถือเอามาเป็นแบบอย่างในการกำหนดความต้องการของตนเอง ถ้าผู้ปกครองมีการศึกษาในระดับสูงก็อาจเป็นแรงกระตุ้นให้บุตรเกิดความต้องการที่จะศึกษาต่อในระดับที่สูงเช่นเดียวกัน

จากการศึกษาของ พงศ์เพชร สังข์ศักดิ์ดา (2522: 109-110) ที่ศึกษาความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียน เขตการศึกษา 11 พบว่านักเรียนที่มีบิดามีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา

สูงกว่านักเรียนที่มีบิดามีการศึกษาต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ร้อยละ 72.70 เปรียบเทียบกับ ร้อยละ 54.30) และนักเรียนที่มีมารดาที่มีการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรีมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่านักเรียนที่มีมารดาที่มีการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ร้อยละ 75.0 เปรียบเทียบกับร้อยละ 66.4) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ จำเนียร สังข์ทอง (2540: 52) ที่พบว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองมีการศึกษาระดับอุดมศึกษามีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อสูงกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองมีการศึกษาระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 87.50 เปรียบเทียบกับร้อยละ 76.60) และการศึกษาของ สมพักตร์ น้าสุวรรณ (2537: 38) พบว่านักเรียนที่มีบิดามีการศึกษาสูงกว่าระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อสูงกว่านักเรียนที่มีบิดามีการศึกษาต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ร้อยละ 100.0 เปรียบเทียบกับ ร้อยละ 67.9) เช่นเดียวกับการศึกษาของ เพ็ญศรี โชติพันธ์ (2523: 95) ซึ่งพบว่านักเรียนที่มีบิดามีการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่ามีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่านักเรียนที่มีบิดามีการศึกษาระดับต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ร้อยละ 87.0 เปรียบเทียบกับร้อยละ 59.0) และนักเรียนที่มีมารดาที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญา มีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อสูงกว่านักเรียนที่มีมารดา มีระดับการศึกษาต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ร้อยละ 92.0 เปรียบเทียบกับร้อยละ 63.0) นอกจากนี้การศึกษาของ ปิยรัตน์ รื่นภาคพจน์ (2538: 38) พบว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองมีการศึกษาระดับปริญญาตรีมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อ สูงกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองมีการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ร้อยละ 80.00 เปรียบเทียบกับร้อยละ 63.40) สอดคล้องกับการศึกษาของ นิวัฒน์ กัลยพุกษ (2522: 89) ที่พบว่า นักเรียนที่มีบิดามารดาที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อสูงกว่านักเรียนที่มีบิดามารดาที่มีการศึกษาต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ร้อยละ 76.92 เปรียบเทียบกับ ร้อยละ 52.63) แต่การศึกษาของ นวลศิริ พงศ์ถาวรรวิญญู (2529: 124) และพัฒน์พงศ์ พวงทอง (2535: 112) กลับพบว่าระดับการศึกษาของบิดามารดาไม่มีความสัมพันธ์กับ การตัดสินใจศึกษาต่อของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการศึกษาข้างต้นส่วนใหญ่พบว่า ระดับการศึกษาของบิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับความต้องการทางด้านการศึกษาของนักเรียน นักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาสูงก็น่าจะมีความต้องการในด้านการศึกษาสูงเช่นกัน เพราะนักเรียนอาจได้รับแรงกระตุ้นจากผู้ปกครอง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำตัวแปรการศึกษาของผู้ปกครองเข้าร่วมในการศึกษาครั้งนี้ด้วย โดยตั้งสมมติฐานว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาสูงก็น่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาต่ำกว่า

1.5.3 ปัจจัยทางสภาพแวดล้อมทางการศึกษา

ปัจจัยทางสภาพแวดล้อมทางการศึกษาเป็นปัจจัยที่แสดงถึงสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อความต้องการการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียน อาจเป็นปัจจัยที่แสดงให้ทราบถึงความสามารถทางการศึกษา ซึ่งมีผลต่อความต้องการการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา และปัจจัยที่สนับสนุนนักเรียนให้มีความต้องการการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ปัจจัยทางสภาพแวดล้อมทางการศึกษา ประกอบด้วย 3 ตัวแปรด้วยกัน คือ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และการได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

1.5.3.1 ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา

ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษามีผลต่อโอกาสและความต้องการการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา เพราะในแต่ละสถาบันจะมีการคัดเลือกบุคคลเพื่อเข้าศึกษา เนื่องจากต้องการผู้มีความเฉลียวฉลาด และเพื่อลดการสูญเปล่าทางการศึกษาจากการออกกลางคันของนักเรียนที่มีผลการเรียนไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังนั้น นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาแตกต่างกันน่าจะมีความต้องการในด้านการศึกษาต่อแตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสูงมักจะได้รับ การสนับสนุนจากครอบครัวในการศึกษามากกว่านักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาต่ำ และนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสูงจะได้รับคัดเลือกเพื่อเข้าศึกษาต่อในสถาบันต่างๆ มากกว่านักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาต่ำกว่า ดังนั้น นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสูงจึงต้องการที่จะศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

จากการศึกษาของ บุญเพ็ง ธาณี (2530: 80) พบว่านักเรียนที่ได้ศึกษาต่อจะมีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสูงกว่านักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาต่ำกว่า (ร้อยละ 33.10 เปรียบเทียบกับร้อยละ 22.07) และการศึกษาของ จำเนียร สังข์ทอง (2540: 50) พบว่านักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอยู่ระหว่าง 3.50-4.00 มีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อสูงกว่านักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอยู่ระหว่าง 2.00-2.49 (ร้อยละ 100.00 เปรียบเทียบกับร้อยละ 73.70) เช่นเดียวกับการศึกษาของ สุรัตน์ ไชยชมภู (2535: 118-120) ที่พบว่านักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสูงจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อสูงกว่านักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาต่ำ (ร้อยละ 82.40 เปรียบเทียบกับร้อยละ 40.60) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สมพัทธ์ น้าสุวรรณ (2537: 35) ที่พบว่านักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสูงกว่า 3.00 มีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อสูงกว่านักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาต่ำกว่า 3.00 (ร้อยละ 89.20 เปรียบเทียบกับร้อยละ 40.50)

และการศึกษาของ นวลศิริ พงศ์ถาวรภิญโญ (2529: 127) พบว่าระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา เป็นที่พอใจย่อมก่อให้เกิดความสนใจในการศึกษา อันเป็นแรงจูงใจอย่างหนึ่งที่ทำให้นักศึกษา ผู้ใหญ่มีความต้องการศึกษาต่อ เช่นเดียวกับการศึกษาของ ปิยรัตน์ รื่นภาคพจน์ (2538: 37) ที่พบว่านักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอยู่ระหว่าง 3.01-4.00 มีสัดส่วนของผู้ที่ ต้องการศึกษาต่อสูงกว่านักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาต่ำกว่า 2.00 (ร้อยละ 98.40 เปรียบเทียบกับร้อยละ 36.70) แต่การศึกษาของ พัฒน์พงศ์ พวงทอง (2535: 116) กลับพบว่า ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับการตัดสินใจศึกษาต่อของนักเรียน ชาวเขาที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ซึ่งขัดแย้งกับผลการวิจัยโดยส่วนใหญ่

จากผลการศึกษาข้างต้น แสดงว่านักเรียนส่วนหนึ่งที่ไม่ต้องการศึกษา ต่อมีสาเหตุมาจากระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่ไม่ดี ดังนั้น ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา น่าจะมีความสัมพันธ์ต่อความต้องการในการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา นักเรียนที่มีระดับ ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสูงน่าจะมีความต้องการในด้านการศึกษาที่สูงตามไปด้วย ผู้วิจัยจึง นำระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาเข้าร่วมในการศึกษาครั้งนี้ด้วย โดยมีสมมติฐานว่า นักเรียน ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสูงกว่าน่าจะมีส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา สูงกว่านักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาต่ำกว่า

1.5.3.2 อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน

ในสังคมไทยกลุ่มเพื่อนจะมีความสำคัญมาก เนื่องจากค่านิยมของวัยรุ่น จะนิยมอยู่รวมกันเป็นพรรคเป็นพวก และเด็กในวัยนี้มีการคล้อยตามกลุ่มเพื่อน กล่าวคือ หากกลุ่มเพื่อนมีความต้องการที่จะศึกษาต่อ นักเรียนก็มีแนวโน้มว่าจะต้องการศึกษาต่อด้วย เช่นกัน เพราะต้องการได้รับการยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งในกลุ่ม ด้วยเหตุนี้เองเพื่อนจึงเข้ามา มีอิทธิพลต่อความต้องการและพฤติกรรมต่างๆ ของนักเรียน ในเรื่องความต้องการศึกษาต่อก็ เช่นเดียวกัน คือ นักเรียนจะได้รับอิทธิพลจากแผนการศึกษาของเพื่อน ซึ่งจะทำให้เกิดการ เปรียบเทียบกัน และเกิดการเห็นด้วย จึงคล้อยตามความต้องการของเพื่อนในการศึกษาต่อใน ระดับอุดมศึกษา

จากการศึกษาของ สุรัตน์ ไชยชมภู (2535: 121-123) พบว่าปัจจัย อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์กับความต้องการศึกษาต่อของนักเรียน เช่นเดียวกับ การศึกษาของ ประเสริฐ แก้วเพชร (2528: 112) ที่พบว่ากลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์กับการศึกษา ต่อของนักเรียน กล่าวคือ นักเรียนให้เหตุผลว่าไม่ต้องการศึกษาต่อเพราะต้องการมีงานทำ เช่นเดียวกับเพื่อน และกลัวไม่มีเพื่อนขณะเรียนต่อ จากการศึกษาของ พัฒน์พงศ์ พวงทอง (2535: 116) พบว่านักเรียนที่ได้รับการสนับสนุนจากเพื่อนให้ศึกษาต่อมีสัดส่วนของผู้ที่ศึกษาต่อ

สูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากเพื่อนให้ศึกษาต่อ แต่จากการศึกษาของ ปิยรัตน์ รื่นภาคพจน์ (2538: 44) กลับพบว่าอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนไม่มีความสัมพันธ์กันทางสถิติกับความต้องการศึกษาต่อที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ในศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยคาดว่าปัจจัยอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนน่าจะมี ความสัมพันธ์กับความต้องการศึกษาต่อของนักเรียน เพราะมีความผูกพันซึ่งกันและกัน จึงเกิด การคล้อยตามกลุ่มเพื่อนของตน ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานว่า นักเรียนที่มีกลุ่มเพื่อน ส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่า นักเรียนที่มีกลุ่มเพื่อนส่วนใหญ่ไม่ต้องการศึกษาต่อ

1.5.3.3 การได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อ

ในสังคมไทยผู้ปกครองจะมีส่วนช่วยในการกำหนดแนวทางหรือร่วมวางแผน ในการศึกษาของบุตร ผู้ปกครองที่เห็นความสำคัญของการศึกษาจะพยายามสนับสนุนให้บุตร ได้รับการศึกษาในระดับที่สูงที่สุดเท่าที่ทำได้ เพื่อสามารถประกอบอาชีพที่ดีในอนาคต ซึ่งเป็นการ เลื่อนสถานภาพทางสังคมไปสู่ระดับที่สูงขึ้นกว่าเดิม ส่วนผู้ปกครองที่ต้องการแรงงานมา ช่วยในการประกอบอาชีพ และคิดว่าการทำงานเป็นสิ่งจำเป็นมากกว่าการให้บุตรได้รับการศึกษา ต่อซึ่งเป็นการลงทุนในระยะยาว จะไม่สนับสนุนหรือส่งเสริมในด้านการศึกษา ส่งผลให้นักเรียน เกิดการคล้อยตามความต้องการของผู้ปกครอง เพราะผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผนการศึกษา และการสนับสนุนจากผู้ปกครองจะส่งผลต่อแผนการศึกษาของนักเรียนว่าจะมีโอกาสได้ศึกษา จนถึงระดับใด ดังนั้น การได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา จึงเป็นแรงกระตุ้นให้นักเรียนเห็นความสำคัญในการศึกษา ทำให้นักเรียนมีความต้องการที่จะ ทำให้บรรลุเป้าหมายตามที่ผู้ปกครองมุ่งหวังไว้

จากการศึกษาของ พราวมาส นนทยาธร (2520: 89) พบว่าการได้รับการ สนับสนุนจากบิดา มารดา หรือผู้ปกครองที่มีต่อการศึกษาของบุตรมีความสัมพันธ์กับ ความคาดหวังทางการศึกษาของบุตร และการศึกษาของ จำเนียร สังข์ทอง (2540: 56) พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อในระดับ ปริญญาตรีสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อ (ร้อยละ 84.00 เปรียบเทียบกับร้อยละ 30.80) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุรัตน์ ไชยชมภู (2535: 116) และนวลศิริ พงศ์ถาวรวิญญู (2529: 119) ที่พบว่าผู้ปกครองที่มีความตั้งใจในการส่งนักเรียน ศึกษาต่อมีความสัมพันธ์กันทางสถิติกับความตั้งใจในการศึกษาต่อของนักเรียนที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากการศึกษาข้างต้นพบว่า การที่นักเรียนจะมีความต้องการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือ การได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง ทั้งนี้เพราะผู้ปกครองย่อมมีอิทธิพลและมีส่วนในการวางแผนการศึกษาร่วมกับนักเรียน ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานว่า นักเรียนที่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อ

1.6 สมมติฐานของการศึกษา

การศึกษาค้างนี้ ผู้วิจัยมีสมมติฐานของการศึกษา ดังนี้

สมมติฐานหลัก

ปัจจัยทางประชากร ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว และปัจจัยทางสภาพแวดล้อมทางการศึกษาน่าจะมีผลต่อความต้องการศึกษาต่อระดับในอุดมศึกษาของนักเรียนอาชีวศึกษา ในสถาบันสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในจังหวัดพิษณุโลก

สมมติฐานย่อย

1. เพศชายน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่าเพศหญิง
2. บุตรคนสุดท้ายของครอบครัวน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่าบุตรในลำดับอื่นๆ
3. นักเรียนที่มีพี่น้องน้อยกว่าน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่านักเรียนที่มีพี่น้องมากกว่า
4. นักเรียนที่มีพี่น้องที่ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่านักเรียนที่ไม่มีพี่น้องที่ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา
5. นักเรียนที่มีผู้ปกครองที่ยังคงสมรสและอยู่ด้วยกันน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองมีสถานภาพสมรสอื่นๆ
6. นักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้สูงกว่าน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้ต่ำกว่า
7. นักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพอื่นๆ
8. นักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาสูงกว่าน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาต่ำกว่า

9. นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสูงกว่าน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่านักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาต่ำกว่า
10. นักเรียนที่มีกลุ่มเพื่อนส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่านักเรียนที่มีกลุ่มเพื่อนส่วนใหญ่ไม่ต้องการศึกษาต่อ
11. นักเรียนที่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อ

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาครั้งนี้ มีดังนี้

- 1) ผลการศึกษาทำให้ทราบถึงความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนอาชีวศึกษา ในสถาบันสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในจังหวัดพิษณุโลก เพื่อประโยชน์ในการวางแผนขยายสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้มากขึ้น และสามารถรองรับนักเรียนที่จะเข้าศึกษาต่อในระดับนี้ได้เพียงพอแก่ความต้องการ
- 2) ผลการศึกษาทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนอาชีวศึกษา อันเป็นประโยชน์ในการแก้ปัญหาของนักเรียน เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามความต้องการทางการศึกษาของนักเรียน
- 3) ผลการศึกษาจะเป็นข้อมูลสำหรับจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น เพื่อเป็นการเสริมสร้างคุณภาพทางการศึกษา อันจะนำไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของนักเรียนอาชีวศึกษา
- 4) การศึกษาครั้งนี้จะเป็นแนวทางให้แก่ผู้ที่สนใจศึกษาในเรื่องนี้ต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

ระเบียบวิธีวิจัยและลักษณะทั่วไปของข้อมูล

การศึกษาเรื่องความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนอาชีวศึกษา ในสถาบันสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในจังหวัดพิษณุโลก เป็นการศึกษาระดับปริญญาตรีทางประชากร ปรัชญาทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว และปรัชญาทางสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่มีผล ต่อความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนอาชีวศึกษาที่ศึกษาอยู่ในระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2544 ในสถาบันสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในจังหวัด พิษณุโลก ซึ่งมี 3 สถาบัน ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคพิษณุโลก วิทยาลัยพณิชยการบึงพระ และ วิทยาลัยอาชีวศึกษาจังหวัดพิษณุโลก

2.1 แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ประชากรเป้าหมาย คือ นักเรียนอาชีวศึกษาที่ศึกษาอยู่ในระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2544 ในสถาบันสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในจังหวัด พิษณุโลก ซึ่งมี 3 สถาบัน ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคพิษณุโลก วิทยาลัยพณิชยการบึงพระ และ วิทยาลัยอาชีวศึกษาจังหวัดพิษณุโลก

2.2 การเลือกตัวอย่าง และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดหาขนาดของตัวอย่างเพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีการคำนวณหาขนาดตัวอย่าง ดังนี้

การคำนวณหาขนาดตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ Yamane (1973: 727)

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

n = ขนาดของตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

e = ความคลื่อนคลาด เท่ากับ 0.05

แทนค่าจากสูตร

$$n = \frac{1750}{1 + (1750)(0.05)^2}$$

$$= 325$$

จากสูตร ได้ขนาดของตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้เท่ากับ 325 ราย ซึ่งผู้วิจัยถือว่าเป็นขนาดต่ำสุดของตัวอย่างที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลเท่านั้น

2.2.1 การเลือกตัวอย่าง

การศึกษานี้ ผู้วิจัยเลือกตัวอย่างจากประชากรที่กำหนดไว้ โดยมีขั้นตอน ดังนี้
ขั้นตอนที่ 1 เป็นการเลือกสถาบันการศึกษาที่ทำการเปิดสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในจังหวัดพิษณุโลก เนื่องจากมีสถาบันการศึกษาที่เข้าข่ายเพียง 3 สถาบัน คือ วิทยาลัยเทคนิคพิษณุโลก วิทยาลัยพณิชยการบึงพระ และวิทยาลัยอาชีวศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยจึงศึกษาในสถาบันการศึกษาทั้ง 3 สถาบัน เพื่อให้ตัวอย่างที่ได้เป็นตัวแทนที่แท้จริงของประชากร

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการเลือกแผนกของนักเรียนอาชีวศึกษาที่ศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2544 จากสถาบันการศึกษาที่ตกเป็นตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (simple random sampling) โดยการสุ่ม 1 ใน 3 ของแผนกทั้งหมดในสถาบันการศึกษา โดยการจับฉลาก ผลปรากฏดังนี้

1) วิทยาลัยเทคนิคพิษณุโลก มีนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2544 ทั้งหมด 880 คน เป็นชาย 856 คน และเป็นหญิง 24 คน มีวิชาที่เปิดสอนทั้งหมด 12 แผนก คือ ช่างยนต์ ช่างสำรวจ ช่างซ่อมบำรุง ช่างเชื่อมโลหะ ช่างอิเล็กทรอนิกส์ ช่างกลโรงงาน ช่างก่อสร้าง ช่างไฟฟ้ากำลัง ช่างเขียนแบบเครื่องมือกล ช่างเทคนิคอุตสาหกรรม ช่างโยธา และสถาปัตยกรรม ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างออกมา 4 แผนก ผลปรากฏว่า แผนกช่างยนต์ ช่างไฟฟ้ากำลัง ช่างกลโรงงาน และช่างอิเล็กทรอนิกส์ ตกเป็นตัวอย่างในการศึกษา รวมทุกแผนกได้กรณีตัวอย่าง 279 ราย

2) วิทยาลัยพณิชยการบึงพระ มีนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2544 ทั้งหมด 459 คน เป็นชาย 34 คน และเป็นหญิง 425 คน มีวิชาที่เปิดสอนทั้งหมด 8 แผนก คือ การบัญชี การขาย การโรงแรม คหกรรมศาสตร์ คอมพิวเตอร์ธุรกิจ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว พณิชยการ และเลขานุการ ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างออกมา 3 แผนก ผลปรากฏว่า แผนกพณิชยการ เลขานุการ และการบัญชี ตกเป็นตัวอย่างในการศึกษา รวมทุกแผนกได้กรณีตัวอย่าง 149 ราย

3) วิทยาลัยอาชีวศึกษาจังหวัดพิษณุโลก มีนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2544 ทั้งหมด 411 คน เป็นชาย 40 คน และเป็นหญิง 371 คน มีวิชาที่เปิดสอนทั้งหมด 5 แผนก คือ การบัญชี การขาย พณิชยการ คอมพิวเตอร์ธุรกิจ และ คหกรรมทั่วไป ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างออกมา 2 แผนก ผลปรากฏว่า แผนกคหกรรมทั่วไป และ คอมพิวเตอร์ธุรกิจ ตกเป็นตัวอย่างในการศึกษา รวมทุกแผนกได้กรณีตัวอย่าง 94 ราย

จากการสุ่มได้แผนกตัวอย่างทั้งหมด 9 แผนก มีนักเรียนตกเป็นตัวอย่างทั้งสิ้น 522 ราย (ตารางที่ 1) และใช้แบบสอบถามที่ให้ผู้ตอบตนเองส่งให้กับนักเรียนทุกคนที่ตกเป็นตัวอย่าง เมื่อทำการตรวจแบบสอบถามพบว่า มีแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์จำนวน 20 ชุด จึงได้คัดออกจากการศึกษา

ดังนั้น จำนวนกรณีตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้ เท่ากับ 502 ราย

ตารางที่ 1 จำนวนนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2544 ในสถาบันการศึกษาที่ตกเป็นตัวอย่าง

สถาบันการศึกษา	แผนก	จำนวนกรณีตัวอย่าง
1.วิทยาลัยเทคนิคพิษณุโลก	ช่างยนต์	73
	ช่างไฟฟ้ากำลัง	71
	ช่างกลโรงงาน	68
	ช่างอิเล็กทรอนิกส์	67
2. วิทยาลัยพณิชยการบึงพระ	พณิชยการ	53
	การบัญชี	51
	เลขานุการ	45
3. วิทยาลัยอาชีวศึกษาจังหวัดพิษณุโลก	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	49
	คหกรรมทั่วไป	45
รวม	9	522

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดของการศึกษาและจากการศึกษาค้นคว้าหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ด้วยกัน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของนักเรียน

ตอนที่ 2 เป็นคำถามความต้องการการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และได้ นำแบบสอบถามไปทดสอบกับกลุ่มนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2544 วิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์ ในจังหวัดนครสวรรค์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 30 ราย ทั้งนี้เพื่อทดสอบความเข้าใจของนักเรียนที่มีต่อแบบสอบถาม และให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแบบสอบถามอีกครั้ง เพื่อปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริง

2.2.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

- (1) ขอความร่วมมือไปยังสถาบันการศึกษา ในสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในจังหวัดพิษณุโลก เพื่อให้ให้นักเรียนตอบแบบสอบถาม
- (2) ส่งแบบสอบถามไปยังสถาบันการศึกษาดังกล่าวด้วยตนเอง
- (3) อธิบายและชี้แจงแบบสอบถามให้กับนักเรียนที่ตกเป็นตัวอย่าง
- (4) รับแบบสอบถามกลับคืนจากสถาบันการศึกษาด้วยตนเอง

2.3 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีขอบเขตการศึกษา ดังนี้

- 1) กลุ่มประชากรในการศึกษาค้นคว้านี้ได้แก่ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2544 ในสถาบันสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในจังหวัดพิษณุโลก
- 2) การศึกษาค้นคว้านี้ ตัวแปรที่ศึกษา คือ ตัวแปรทางประชากร ตัวแปรทางเศรษฐกิจและการสังคม และตัวแปรทางสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนอาชีวศึกษา

2.4 ข้อจำกัดของการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ใช้ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเท่านั้น ไม่ได้เก็บข้อมูลโดยวิธีการอื่น เช่น การสัมภาษณ์ในเชิงลึก การสังเกต เป็นต้น

2.5 ข้อตกลงเบื้องต้นของการศึกษา

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีข้อตกลงว่า ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเป็นข้อมูลที่นักเรียนที่ตกเป็นตัวอย่างตอบด้วยความตั้งใจ และตรงตามความเป็นจริงทุกประการ

2.6 นิยามศัพท์

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้ให้นิยามศัพท์ ดังต่อไปนี้

นักเรียนอาชีวศึกษา หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2444 ในสถาบันสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในจังหวัดพิษณุโลก

สถาบันสังกัดกรมอาชีวศึกษา หมายถึง สถาบันการศึกษาที่เปิดสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในสังกัดกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ระดับอุดมศึกษา หมายถึง การศึกษาในระดับที่สูงกว่าระดับมัธยมศึกษา

ผู้ประกอบการ หมายถึง บุคคลหลักที่รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการศึกษาของนักเรียนขณะที่กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบัน

บุตรในลำดับอื่นๆ หมายถึง บุตรที่เกิดเป็นคนแรกสุดไปจนถึงบุตรคนรองสุดท้อง รวมถึงบุตรที่เป็นลูกคนเดียวของบิดามารดาเดียวกัน

บุตรคนสุดท้อง หมายถึง บุตรที่เกิดเป็นคนสุดท้ายหรือคนหลังสุดของบิดามารดาเดียวกัน

2.7 นิยามตัวแปร

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้ให้นิยามตัวแปรตาม และตัวแปรอิสระ ดังต่อไปนี้

2.7.1 ตัวแปรตาม

ตัวแปรตามของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา หมายถึง ความต้องการที่จะศึกษาต่อในสถาบันระดับอุดมศึกษาของนักเรียนอาชีวศึกษา หลังจากสำเร็จการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพแล้ว แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

- ต้องการ
- ไม่ต้องการ

2.7.2 ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรอิสระของการศึกษาคั้งนี้ แบ่งเป็น 3 ปัจจัย คือ ปัจจัยทางประชากร ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว และปัจจัยทางสภาพแวดล้อมทางการศึกษา ดังนี้

2.7.2.1 ปัจจัยทางประชากร

ปัจจัยทางประชากร มีตัวแปร 3 ตัว คือ เพศ ลำดับที่การเป็นบุตร และจำนวนพี่น้องในครอบครัว โดยมีรายละเอียดในแต่ละตัวแปร ดังนี้

2.7.2.1.1 เพศ หมายถึง ลักษณะทางกายภาพที่แสดงให้รู้ว่าเป็นชายหรือเป็นหญิง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

- ชาย
- หญิง

2.7.2.1.2 ลำดับที่การเป็นบุตร หมายถึง ลำดับที่การเกิดของนักเรียนว่าเป็นบุตรคนที่เท่าไรของบิดามารดาเดียวกัน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

- บุตรคนสุดท้าย
- บุตรในลำดับอื่นๆ

2.7.2.1.3 จำนวนพี่น้องในครอบครัว หมายถึง จำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันของนักเรียน (ไม่นับรวมตนเอง) แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

- ไม่มีพี่น้อง
- 1 คน
- 2 คนขึ้นไป

2.7.2.2 ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว

ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว มีตัวแปร 5 ตัว คือ การมีพี่น้องที่ได้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง รายได้ของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง และการศึกษาของผู้ปกครอง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.7.2.2.1 การมีพี่น้องที่ได้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา หมายถึง การที่นักเรียนมีพี่น้องหรือน้องในครอบครัวที่ได้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

- ไม่มีพี่น้องหรือไม่มีพี่น้องที่ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา
- มีพี่น้องที่ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

2.7.2.2.2 สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง หมายถึง สถานะของผู้ปกครองของนักเรียน ที่แสดงถึงสถานภาพการแต่งงานหรือการอยู่ร่วมกันระหว่างสามีกับภรรยา แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

- สมรสและอยู่ร่วมกัน
- สถานภาพสมรสอื่นๆ (เช่น โสด ม่าย หย่า สมรสแต่แยกกันอยู่ เป็นต้น)

2.7.2.2.3 รายได้ของผู้ปกครอง หมายถึง ค่าจ้างเป็นรายเดือน รายสัปดาห์หรือรายวันที่ผู้ปกครองของนักเรียนได้รับจากการทำงานประจำกับรายได้พิเศษที่ได้รับจากงานอื่น แล้วคิดรวมเป็นรายได้ต่อเดือน แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

- 3,000 บาทหรือต่ำกว่า
- 3,001 – 5,000 บาท
- 5,001 – 10,000 บาท
- ตั้งแต่ 10,001 บาทขึ้นไป

2.7.2.2.4 อาชีพของผู้ปกครอง หมายถึง อาชีพหลักที่ผู้ปกครองของนักเรียนประกอบเพื่อการเลี้ยงชีพในปัจจุบัน แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

- การเกษตร
- รับจ้างทั่วไป
- ค้าขาย
- รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ

2.7.2.2.5 การศึกษาของผู้ปกครอง หมายถึง การศึกษาระดับสูงสุดของผู้ปกครองของนักเรียน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

- ระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า
- ระดับมัธยมศึกษา
- ระดับอุดมศึกษาขึ้นไป

2.7.2.3. ปัจจัยทางสภาพแวดล้อมทางการศึกษา

ปัจจัยทางสภาพแวดล้อมทางการศึกษา มีตัวแปร 3 ตัว คือ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และการได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อ โดยมีรายละเอียดในแต่ละตัวแปร ดังนี้

2.7.2.3.1 ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา หมายถึง ความรู้ ความสามารถทางการศึกษา สำหรับการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง คะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ ภาคการศึกษาแรกที่เข้าศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพจนถึงภาคการศึกษาที่ผ่านมา รวมทั้งหมด 5 ภาคการศึกษา แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

- ไม่ถึง 2.00
- 2.00 – 2.49
- 2.50 – 2.99
- ตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป

2.7.2.3.2 อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน หมายถึง การได้รับอิทธิพลในเรื่อง ความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาหลังจากสำเร็จการศึกษาแล้ว จากเพื่อนส่วนใหญ่ของ นักเรียน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

- เพื่อนส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อ
- เพื่อนส่วนใหญ่ไม่ต้องการศึกษาต่อ

2.7.2.3.3 การได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อ หมายถึง การได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองที่จะให้นักเรียนศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา เมื่อสำเร็จการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพแล้ว แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

- ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อ
- ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อ

2.8 การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอ

ในการศึกษาครั้งนี้ จะวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ดังนี้

1) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานด้วยสถิติเชิงพรรณนาถึงลักษณะของตัวแปร โดยนำเสนอ ข้อมูลระดับกลุ่มและระดับจัดอันดับด้วยการแจกแจงความถี่และอัตราร้อยละ และหากเป็นข้อมูล ระดับช่วงจะนำเสนอด้วยค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุดและค่าสูงสุด

2) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระดับ 2 ตัวแปรระหว่างความต้องการศึกษาต่อใน ระดับอุดมศึกษากับปัจจัยทางประชากร ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว และ ปัจจัยทางสภาพแวดล้อมทางการศึกษา โดยวิธีวิเคราะห์ด้วยตารางไขว้

3) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระดับหลายตัวแปรระหว่างความต้องการศึกษาต่อใน ระดับอุดมศึกษากับปัจจัยทางประชากร ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว และปัจจัย

ทางสภาพแวดล้อมทางการศึกษา โดยวิธีวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก เพื่อศึกษาว่าตัวแปรอิสระตัวใดที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ

2.9 ลักษณะทั่วไปของข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนอาชีวศึกษา ในสถาบันสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในจังหวัดพิษณุโลก โดยทำการศึกษาเฉพาะนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2544 ในสถาบันการศึกษา 3 สถาบัน ด้วยกัน คือ วิทยาลัยเทคนิคพิษณุโลก วิทยาลัยพณิชยการบึงพระ และวิทยาลัยอาชีวศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ได้ทำการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม จากกรณีตัวอย่างจำนวน 502 ราย

ลักษณะทั่วไปของข้อมูลปรากฏในตารางที่ 2 และตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 2 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยทางประชากร ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และสังคมของครอบครัว และปัจจัยทางสภาพแวดล้อมทางการศึกษา

ปัจจัย	จำนวน	ร้อยละ
ความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา		
ไม่ต้องการ	137	27.3
ต้องการ	365	72.7
รวม	502	100.0
ปัจจัยทางประชากร		
เพศ		
ชาย	269	53.6
หญิง	233	46.4
รวม	502	100.0
ลำดับที่การเป็นบุตร		
บุตรคนสุดท้อง	194	38.6
บุตรในลำดับอื่นๆ	308	61.4
รวม	502	100.0
ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว		
การมีพื้นที่ที่ได้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา		
ไม่มีพื้นที่/ไม่มีพื้นที่ที่ได้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา	355	70.7
มีพื้นที่ที่ได้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา	147	29.3
รวม	502	100.0

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ปัจจัย	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง		
สมรสและอยู่ด้วยกัน	363	72.3
สถานภาพสมรสอื่นๆ	139	27.7
รวม	502	100.0
อาชีพของผู้ปกครอง		
การเกษตร	205	40.8
รับจ้างทั่วไป	128	25.5
ค้าขาย	77	15.4
รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ	92	18.3
รวม	502	100.0
การศึกษาของผู้ปกครอง		
ระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	365	72.7
ระดับมัธยมศึกษา	91	18.1
ระดับอุดมศึกษาขึ้นไป	46	9.2
รวม	502	100.0
ปัจจัยทางสภาพแวดล้อมทางการศึกษา		
อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน		
เพื่อนส่วนใหญ่ไม่ต้องการศึกษาต่อ	129	25.7
เพื่อนส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อ	373	74.3
รวม	502	100.0
การได้รับการสนับสนุน		
จากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อ		
ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง	76	15.1
ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง	426	84.9
รวม	502	100.0

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) ค่าต่ำสุด (Min) และค่าสูงสุด (Max) ของลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยทางประชากร ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว และปัจจัยทางสภาพแวดล้อมทางการศึกษา

ปัจจัย	$\bar{X}$	S D.	Min	Max
(จำนวน = 502)				
ปัจจัยทางประชากร				
จำนวนพี่น้องในครอบครัว	1.52	1.10	0	7
ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว				
รายได้ของผู้ปกครอง	6,246	5,268	1,000	39,000
ปัจจัยทางสภาพแวดล้อมทางการศึกษา				
ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา	2.5889	0.5784	0.98	3.80

ความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

ตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้ มีสัดส่วนของผู้ที่มีความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่าผู้ที่ไม่มีความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา (ร้อยละ 72.7 เปรียบเทียบกับร้อยละ 27.3)

2.9.1 ปัจจัยทางประชากร

ปัจจัยทางประชากร ประกอบด้วยตัวแปร 3 ตัว คือ เพศ ลำดับที่การเป็นบุตร และจำนวนพี่น้องในครอบครัว มีลักษณะทั่วไปของข้อมูล ดังนี้

2.9.1.1 เพศ

กลุ่มตัวอย่างของการศึกษาคั้งนี้ มีสัดส่วนของเพศชายสูงกว่าเพศหญิง (ร้อยละ 53.6 เปรียบเทียบกับร้อยละ 46.4)

2.9.1.2 ลำดับที่การเป็นบุตร

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างพบว่า มีสัดส่วนผู้ที่เป็นบุตรในลำดับอื่นๆ สูงกว่าผู้ที่เป็นบุตรคนสุดท้องของครอบครัว (ร้อยละ 61.4 เปรียบเทียบกับร้อยละ 38.6)

2.9.1.3 จำนวนพี่น้องในครอบครัว

การศึกษาครั้งนี้พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนพี่น้องในครอบครัว (ไม่นับตนเอง) โดยเฉลี่ยเท่ากับ 1.52 คน มีค่าเบี่ยงเบนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.10 โดยมีจำนวนพี่น้องในครอบครัวต่ำสุด คือ ไม่มีพี่น้อง (0 คน) และมีจำนวนพี่น้องในครอบครัวสูงสุดเท่ากับ 7 คน

2.9.2 ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว

ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว ประกอบด้วยตัวแปร 5 ตัว คือ การมีพี่น้องที่ได้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง รายได้ของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง และการศึกษาของผู้ปกครอง มีลักษณะทั่วไปของข้อมูล ดังนี้

2.9.2.1 การมีพี่น้องที่ได้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ มีสัดส่วนของผู้ที่ไม่มีพี่น้องหรือไม่มีพี่น้องที่ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่าผู้ที่มีพี่น้องที่ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา (ร้อยละ 70.7 เปรียบเทียบกับร้อยละ 29.3)

2.9.2.2 สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้พบว่า มีสัดส่วนของผู้ที่มีผู้ปกครองที่ยังคงสมรสและอยู่ด้วยกันสูงกว่าผู้ที่มีผู้ปกครองมีสถานภาพสมรสอื่นๆ (ร้อยละ 72.3 เปรียบเทียบกับร้อยละ 27.7)

2.9.2.3 รายได้ของผู้ปกครอง

ผู้ปกครองของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ มีรายได้โดยเฉลี่ยเท่ากับ 6,246 บาท มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5,268 บาท และมีรายได้ต่ำสุดและสูงสุดเท่ากับ 1,000 บาท และ 39,000 บาท ตามลำดับ

2.9.2.4 อาชีพของผู้ปกครอง

ผู้ปกครองของกลุ่มตัวอย่าง มีสัดส่วนของผู้ที่ประกอบอาชีพการเกษตรสูงที่สุด (ร้อยละ 40.8) รองลงมาคือ ผู้ที่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ผู้ที่ประกอบอาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ และผู้ที่ประกอบอาชีพค้าขาย ตามลำดับ (ร้อยละ 25.5 เปรียบเทียบกับร้อยละ 18.3 และร้อยละ 15.4 ตามลำดับ)

2.9.2.5 การศึกษาของผู้ปกครอง

ผู้ปกครองของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่จะมีการศึกษาอยู่ในระดับต่ำกว่าคือ มีการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่ามีสัดส่วนสูงที่สุด (ร้อยละ 72.7) รองลงมาคือ มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และมีการศึกษาระดับอุดมศึกษาขึ้นไป ตามลำดับ (ร้อยละ 18.1 และร้อยละ 9.2 ตามลำดับ)

2.9.3 ปัจจัยทางสภาพแวดล้อมทางการศึกษา

ปัจจัยทางสภาพแวดล้อมทางการศึกษา ประกอบด้วยตัวแปร 3 ตัวด้วยกัน คือ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และการได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อ ลักษณะทั่วไปของข้อมูลมีดังนี้

2.9.3.1 ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา

การศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาโดยเฉลี่ยเท่ากับ 2.5889 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.5784 และมีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาต่ำสุดและสูงสุดเท่ากับ 0.98 และ 3.80 ตามลำดับ

2.9.3.2 อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างเมื่อจำแนกตามอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน พบว่ามีสัดส่วนของผู้ที่มีเพื่อนส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อสูงกว่าผู้ที่มีเพื่อนส่วนใหญ่ไม่ต้องการศึกษาต่อ (ร้อยละ 74.3 เปรียบเทียบกับร้อยละ 25.7)

2.9.3.3 การได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อ

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา มีสัดส่วนของผู้ที่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อสูงกว่าผู้ที่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อ (ร้อยละ 84.9 เปรียบเทียบกับร้อยละ 15.1)

โดยสรุปลักษณะของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้พบว่า (ตารางที่ 2 และ 3) โดยส่วนใหญ่ต่างมีความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายสูงกว่าเพศหญิง เมื่อจำแนกตามลำดับที่การเป็นบุตร พบว่า ส่วนใหญ่ไม่ใช่บุตรคนสุดท้ายของครอบครัว กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้มีจำนวนพี่น้องโดยเฉลี่ยเท่ากับ 1.59 คน และส่วนมากแล้วมีพี่น้องไม่ได้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

ผู้ปกครองของนักเรียนที่ตกเป็นกลุ่มตัวอย่างยังคงสมรสและอยู่ด้วยกันเป็นส่วนใหญ่ ผู้ปกครองจะประกอบอาชีพทำการเกษตรเป็นหลัก และมีรายได้โดยเฉลี่ยเท่ากับ 6,246 บาท ผู้ปกครองของกลุ่มตัวอย่างมีการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ กล่าวคือ ส่วนมากจะได้รับการศึกษาในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า

ในเรื่องของอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน พบว่า เพื่อนของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาโดยเฉลี่ยเท่ากับ 2.5889 และโดยส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนอาชีวศึกษา ในสถาบันสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในจังหวัดพิษณุโลกครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระดับ 2 ตัวแปรระหว่างตัวแปรตาม (คือ ความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา) กับตัวแปรอิสระ (ได้แก่ ปัจจัยทางประชากร ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว และปัจจัยทางสภาพแวดล้อมทางการศึกษา) โดยวิธีวิเคราะห์ด้วยตารางไขว้ (cross tabulations) ส่วนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระดับหลายตัวแปรระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับตัวแปรอิสระหลาย ๆ ตัวพร้อมกันภายหลังจากควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ โดยวิธีวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก มีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระดับ 2 ตัวแปรระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับปัจจัยทางประชากร ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว และปัจจัยทางสภาพแวดล้อมทางการศึกษา โดยวิธีวิเคราะห์ด้วยตารางไขว้

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระดับ 2 ตัวแปรระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับปัจจัยทางประชากร ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว และปัจจัยทางสภาพแวดล้อมทางการศึกษา โดยวิธีวิเคราะห์ด้วยตารางไขว้ (cross tabulations) เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระ และทดสอบความสัมพันธ์ด้วยค่าสถิติไคสแควร์ที่ระดับนัยสำคัญ $\alpha = 0.05$ ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

3.1.1 ปัจจัยทางประชากร

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระดับ 2 ตัวแปรระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับปัจจัยทางประชากร ประกอบด้วยตัวแปร 3 ตัว คือ เพศ ลำดับที่การเป็นบุตร และจำนวนพี่น้องในครอบครัว มีผลการวิเคราะห์ ดังนี้

3.1.1.1 เพศ

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับเพศของนักเรียน (ตารางที่ 4) พบว่ามีทิศทางเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ เพศชายมีสัดส่วนของผู้ที่มีความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่าเพศหญิง (ร้อยละ 73.6 เปรียบเทียบกับร้อยละ 71.7) แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทาง

สถิติ ที่ระดับ 0.05 จึงอาจสรุปได้ว่า เพศชายและเพศหญิงมีความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเพศชายกับเพศหญิงไม่มีความแตกต่างกันมากในเรื่องของสติปัญญา แต่ที่สังคมให้ความสำคัญกับเพศชายมากกว่าเพศหญิง เนื่องจาก การอบรมสั่งสอนของครอบครัว วัฒนธรรม ประเพณี แบบแผนการดำเนินชีวิต และสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่มีส่วนในการหล่อหลอมทัศนคติหรือมุมมองที่มีต่อเพศให้แตกต่างกัน แต่ในปัจจุบัน ได้มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และแบบแผนการดำเนินชีวิต สังคมมีความคาดหวังและให้การยอมรับในบทบาทของเพศหญิงเท่าเทียมกับเพศชาย จึงไม่มีความแตกต่างในเรื่องเพศเหมือนในอดีตอีกต่อไป สิ่งต่างๆ เหล่านี้อาจมีส่วนที่ทำให้ไม่เกิดความแตกต่างในความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาระหว่างชายและหญิง

3.1.1.2 ลำดับที่การเป็นบุตร

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับลำดับที่การเป็นบุตรของนักเรียน (ตารางที่ 4) พบว่าทิศทางเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ นักเรียนที่เป็นบุตรคนสุดท้ายต้องมีส่วนของผู้ที่มีความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่านักเรียนที่เป็นบุตรในลำดับอื่นๆ (ร้อยละ 76.8 เปรียบเทียบกับร้อยละ 70.1) แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงอาจสรุปได้ว่า นักเรียนที่เป็นบุตรคนสุดท้ายต้องมีความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาไม่แตกต่างจากนักเรียนที่เป็นบุตรในลำดับอื่นๆ อาจเป็นเพราะในปัจจุบันผู้ปกครองให้ความสำคัญกับคุณภาพของบุตรมากขึ้น จึงตระหนักว่าการศึกษามีส่วนช่วยในการพัฒนาทักษะ ความรู้ ความสามารถของบุตร ส่งผลให้มีอาชีพและรายได้ที่ดี จึงพยายามให้การสนับสนุนทางการศึกษาแก่บุตรทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ทำให้นักเรียนที่มีลำดับการเป็นบุตรที่แตกต่างกันมีความต้องการศึกษาต่อไม่แตกต่างกัน

3.1.1.3 จำนวนพี่น้องในครอบครัว

เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับจำนวนพี่น้องในครอบครัวของนักเรียน (ตารางที่ 4) พบว่าทิศทางไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ นักเรียนที่มีจำนวนพี่น้องตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มีสัดส่วนของผู้ที่มีความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงที่สุด (ร้อยละ 75.6) รองลงมาคือ นักเรียนที่ไม่มีพี่น้อง และนักเรียนที่มีพี่น้องจำนวน 1 คน ตามลำดับ (ร้อยละ 71.0 และร้อยละ 70.6 ตามลำดับ) และความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงสรุปได้ว่า นักเรียนที่มีพี่น้องน้อยกว่า มีความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาไม่แตกต่างจากนักเรียนที่มีพี่น้องมากกว่า อาจเป็นเพราะในปัจจุบันมีการรณรงค์การวางแผนครอบครัวเพื่อส่งเสริมคุณภาพของบุตร ทำให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของคุณภาพบุตรมากกว่าปริมาณของบุตร ประกอบกับการที่

ครอบครัวมีขนาดเล็กถึง ผู้ปกครองจึงสามารถสนับสนุนบุตรทุกคนให้ได้รับการศึกษาได้เท่าเทียมกัน ส่งผลให้นักเรียนที่มีจำนวนพี่น้องแตกต่างกันมีความต้องการศึกษาต่อไม่แตกต่างกัน

3.1.2 ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา กับ ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว ประกอบด้วยตัวแปร 5 ตัว คือ การมีพี่น้องที่ได้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง รายได้ของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง และการศึกษาของผู้ปกครอง มีผลการวิเคราะห์ ดังนี้

3.1.2.1 การมีพี่น้องที่ได้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา กับ การมีพี่น้องที่ได้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียน (ตารางที่ 4) พบว่ามีทิศทางเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ นักเรียนที่มีพี่น้องที่ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษามีสัดส่วนของผู้ที่มีความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่านักเรียนที่ไม่มีพี่น้องหรือไม่มีพี่น้องที่ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา (ร้อยละ 81.6 เปรียบเทียบกับร้อยละ 69.0) และความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงสรุปได้ว่า นักเรียนที่มีพี่น้องที่ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษามีความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่านักเรียนที่ไม่มีพี่น้องหรือไม่มีพี่น้อง ที่ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ทั้งนี้อาจมาจากการที่นักเรียนเห็นแบบอย่างทางการศึกษาของ พี่น้องและรับมาเป็นแบบอย่างของตน ดังนั้น การมีพี่น้องที่ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา จึงเหมือนแรงที่มากกระตุ้นให้นักเรียนมีความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาด้วยเช่นเดียวกัน

3.1.2.2 สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา กับ สถานภาพสมรสของผู้ปกครองของนักเรียน (ตารางที่ 4) พบว่ามีทิศทางความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ นักเรียนที่มีผู้ปกครองที่ยังคงสมรสและอยู่ด้วยกันมีสัดส่วนของผู้ที่มีความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองมีสถานภาพสมรสอื่นๆ (ร้อยละ 76.6 เปรียบเทียบกับร้อยละ 62.6) และความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงสรุปได้ว่า นักเรียนที่มีผู้ปกครองที่ยังคงสมรสและอยู่ด้วยกันมีความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองมีสถานภาพสมรสอื่นๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานที่มีความใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด ดังนั้น สถานภาพสมรสของผู้ปกครองจึงมีผลต่อนักเรียน ผู้ปกครองที่ยังคงสมรสและอยู่ด้วยกัน

กับคู่สมรส เป็นครอบครัวที่มีสภาพสมบูรณ์ ไม่มีความแตกแยกกันภายในครอบครัว นักเรียนได้รับความรักความเอาใจใส่จากครอบครัว ส่งผลให้นักเรียนมีความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา เพื่อสร้างความภาคภูมิใจให้แก่ครอบครัวของตน

3.1.2.3 รายได้ของผู้ปกครอง

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับรายได้ของผู้ปกครองของนักเรียน (ตารางที่ 4) พบว่ามีทิศทางเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ นักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้ตั้งแต่ 10,001 บาทขึ้นไป มีสัดส่วนของผู้ที่มีความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงที่สุด (ร้อยละ 90.9) รองลงมาคือ นักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้ 5,001–10,000 บาท และนักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้ 3,001–5,000 บาท (ร้อยละ 80.6 และร้อยละ 72.6 ตามลำดับ) ส่วนนักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้ 3,000 บาทหรือต่ำกว่า มีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาต่ำที่สุด (ร้อยละ 59.6) และความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงสรุปได้ว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้สูงกว่ามีความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้ต่ำกว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการศึกษาระดับอุดมศึกษาไม่ใช่การศึกษาภาคบังคับ และเป็นระดับการศึกษาที่ต้องลงทุนสูง ซึ่งไม่เพียงแต่อยู่ในรูปของค่าธรรมเนียมการศึกษาเท่านั้น แต่ยังมีค่าใช้จ่ายอื่นๆ อีกมาก เช่น ค่าอุปกรณ์การศึกษา ค่าหนังสือ ค่าเครื่องแบบ เป็นต้น ดังนั้นรายได้ของผู้ปกครองจึงมีส่วนในการกำหนดระดับการศึกษาของนักเรียน เพราะผู้ปกครองที่มีรายได้สูงกว่าสามารถให้การสนับสนุนทางการศึกษาแก่บุตรหลานของตนได้มากกว่าผู้ปกครองที่มีรายได้ต่ำกว่า ซึ่งอาจต้องการแรงงานเพื่อมาช่วยแบ่งเบาภาระ ทำให้นักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้สูงมีความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงด้วยเช่นกัน

3.1.2.4 อาชีพของผู้ปกครอง

เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับอาชีพของผู้ปกครองของนักเรียน (ตารางที่ 4) พบว่ามีความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ นักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการหรือพนักงาน รัฐวิสาหกิจ มีสัดส่วนของผู้ที่มีความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงที่สุด (ร้อยละ 82.6) รองลงมาคือ นักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพค้าขาย ตามลำดับ (ร้อยละ 74.6 และร้อยละ 74.0 ตามลำดับ) ส่วนนักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป มีสัดส่วนของผู้ที่มีความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาต่ำที่สุด (ร้อยละ 61.7) และความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงสรุปได้ว่า นักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการหรือพนักงาน รัฐวิสาหกิจมีความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

สูงกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพอื่นๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพการเกษตร อาชีพรับจ้างทั่วไป และอาชีพค้าขายจะต้องการแรงงานมาช่วยในการประกอบอาชีพ ในขณะที่เดียวกันผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจจะไม่ต้องต้องการแรงงานมาแบ่งเบาภาระในหน้าที่การงาน นักเรียนจึงไม่จำเป็นต้องรีบออกมาช่วยทำงาน ทำให้นักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจมีความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพอื่นๆ

3.1.2.5 การศึกษาของผู้ปกครอง

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับการศึกษาของผู้ปกครองของนักเรียน (ตารางที่ 4) พบว่ามีทิศทางเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ นักเรียนที่มีผู้ปกครองมีการศึกษาในระดับอุดมศึกษาขึ้นไปมีสัดส่วนของผู้ที่มีความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงที่สุด (ร้อยละ 89.1) รองลงมาคือนักเรียนที่มีผู้ปกครองมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และนักเรียนที่มีผู้ปกครองมีการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า ตามลำดับ (ร้อยละ 73.6 และร้อยละ 70.4 ตามลำดับ) และความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงอาจสรุปได้ว่า นักเรียนที่มีผู้ปกครองมีการศึกษาสูงกว่ามีความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองมีการต่ำกว่า อาจมาจากการที่นักเรียนได้รับแบบอย่างทางการศึกษาจากผู้ปกครองของตน และได้รับการปลูกฝังให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาว่าเป็นเครื่องมือในการที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในอาชีพ การงาน หรือการได้รับการยอมรับนับถือในสังคม และทำให้มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่าบุคคลอื่น ด้วยเหตุนี้ นักเรียนที่มีผู้ปกครองมีการศึกษาสูงจึงมีความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงด้วยเช่นกัน

3.1.3 ปัจจัยทางสภาพแวดล้อมทางการศึกษา

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับปัจจัยทางสภาพแวดล้อมทางการศึกษา ประกอบด้วยตัวแปร 3 ตัว คือ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และการได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อ มีผลการวิเคราะห์ ดังนี้

3.1.3.1 ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียน (ตารางที่ 4) พบว่ามีทิศทางเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป มีสัดส่วนของ

ผู้ที่มีความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงที่สุด (ร้อยละ 85.5) รองลงมาคือ นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอยู่ในช่วง 2.50 – 2.99 และนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอยู่ในช่วง 2.00 – 2.49 ตามลำดับ (ร้อยละ 78.5 และร้อยละ 66.9 ตามลำดับ) ส่วนนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาต่ำกว่า 2.00 มีสัดส่วนของผู้ที่มีความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาต่ำที่สุด (ร้อยละ 47.0) และความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงสรุปได้ว่า นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสูงกว่ามีความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่านักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาต่ำกว่า อาจเนื่องมาจากความสามารถทางการศึกษาของนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญในการสอบแข่งขันเพื่อเข้าศึกษาต่อ และสามารถที่จะศึกษาจนจบหลักสูตรได้ จึงทำให้นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา สูงกว่ามีความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่านักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาต่ำกว่า

3.1.3.2 อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนของนักเรียน (ตารางที่ 4) พบว่ามีทิศทางของความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ นักเรียนที่มีเพื่อนส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อมีสัดส่วนของผู้ที่มีความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่านักเรียนที่มีเพื่อนส่วนใหญ่ไม่ต้องการศึกษาต่อ (ร้อยละ 79.6 เปรียบเทียบกับร้อยละ 52.7)) และความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สรุปได้ว่า นักเรียนที่มีเพื่อนส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อมีความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่านักเรียนที่มีเพื่อนส่วนใหญ่ไม่ต้องการศึกษาต่อ อาจเพราะนักเรียนในวัยนี้ต่างให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อนมาก ต้องการการยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเพื่อน จึงมักจะมีความคิดเห็นต่าง ๆ คล้อยตามเพื่อนเป็นส่วนใหญ่ เพราะไม่ต้องการถูกมองว่าตนเองแปลกแยกไปจากกลุ่ม ด้วยเหตุนี้ นักเรียนที่มีเพื่อนส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาก็จะมีความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาด้วยเช่นกัน

3.1.3.3 การได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อ

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับการได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อของนักเรียน (ตารางที่ 4) พบว่ามีทิศทางเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ นักเรียนที่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อมีสัดส่วนของผู้ที่มีความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อ (ร้อยละ 83.3 เปรียบเทียบกับร้อยละ 13.2) และความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงอาจสรุปได้ว่า นักเรียนที่ได้รับการ

สนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อมีความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อ อาจเนื่องมาจากการศึกษาในระดับอุดมศึกษามี ค่าใช้จ่ายในการศึกษาสูงมาก ดังนั้น การได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองทางด้านการศึกษา จึงมีความสำคัญต่อความต้องการศึกษาต่อของนักเรียน เพราะนักเรียนในวัยนี้ส่วนใหญ่ ยังต้องพึ่งพาผู้ปกครองอยู่ ผู้ปกครองจึงมีอิทธิพลต่อการศึกษาของนักเรียนเป็นอย่างมาก เพราะเป็นผู้ส่งเสียค่าใช้จ่ายต่างๆ และค่าธรรมเนียมการศึกษาให้แก่ นักเรียน ดังนั้น การได้รับการสนับสนุนให้ศึกษาต่อจากผู้ปกครองเป็นการแสดงถึงโอกาสที่จะได้ศึกษาต่อของนักเรียน และยังแสดงถึงความคาดหวังทางการศึกษาของผู้ปกครองที่มีต่อตนเองด้วย จึงทำให้นักเรียนที่ ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อมีความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อ

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระดับ 2 ตัวแปร โดยวิธีวิเคราะห์ด้วยตารางไขว้ระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับปัจจัยทางประชากร ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว และปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการศึกษา ผลปรากฏดังนี้ ปัจจัยทางประชากร พบว่า จำนวนพี่น้องในครอบครัวเป็นตัวแปรที่มีทิศทางความสัมพันธ์ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และตัวแปรทุกตัวภายใต้ปัจจัยทางประชากรที่เข้าร่วมในการศึกษาครั้งนี้ ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตารางที่ 4) เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว พบว่า ตัวแปรภายใต้ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวทุกตัวมีทิศทางเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตารางที่ 4) เช่นเดียวกับปัจจัยทางสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่ตัวแปรทุกตัว มีทิศทางเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตารางที่ 4)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4 การกระจายอัตราร้อยละของความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาจำแนกตาม ปัจจัยทางประชากร ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว และปัจจัยทางสภาพแวดล้อมทางการศึกษา

ตัวแปรอิสระ	ความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา		รวม	(จำนวน)
	ไม่ต้องการ	ต้องการ		
ปัจจัยทางประชากร				
เพศ				
ชาย	26.4	73.6	100.0	(269)
หญิง	28.3	71.7	100.0	(233)
χ^2	= 0.235	P-value	= 0.628	
ลำดับที่การเป็นบุตร				
บุตรคนสุดท้าย	23.2	76.8	100.0	(194)
บุตรในลำดับอื่นๆ	29.9	70.1	100.0	(308)
χ^2	= 2.672	P-value	= 0.102	
จำนวนพี่น้องในครอบครัว				
ไม่มีพี่น้อง	29.0	71.0	100.0	(62)
1 คน	29.4	70.6	100.0	(231)
2 คนขึ้นไป	24.4	75.6	100.0	(209)
χ^2	= 1.510	P-value	= 0.470	
ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว				
การมีพี่น้องที่ได้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา				
ไม่มีพี่น้องหรือ	31.0	69.0	100.0	(355)
ไม่มีพี่น้องที่ศึกษาต่อ				
มีพี่น้องที่ศึกษาต่อ	18.4	81.6	100.0	(147)
χ^2	= 8.342	P-value	= 0.004*	

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	ความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา		รวม	(จำนวน)
	ไม่ต้องการ	ต้องการ		
สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง				
สมรสและอยู่ด้วยกัน	23.4	76.6	100.0	(363)
สถานภาพสมรสอื่นๆ	37.4	62.6	100.0	(139)
χ^2	= 9.920	P-value	= 0.002*	
รายได้ของผู้ปกครอง				
3,000 บาทหรือต่ำกว่า	40.4	59.6	100.0	(146)
3,001-5,000 บาท	27.6	72.4	100.0	(192)
5,001-10,000 บาท	19.4	80.6	100.0	(98)
ตั้งแต่ 10,001 บาทขึ้นไป	9.1	90.9	100.0	(66)
χ^2	= 26.777	P-value	= 0.000*	
อาชีพของผู้ปกครอง				
การเกษตร	25.4	74.6	100.0	(205)
รับจ้างทั่วไป	38.3	61.7	100.0	(128)
ค้าขาย	26.0	74.0	100.0	(77)
รับราชการหรือ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	17.4	82.6	100.0	(92)
χ^2	= 12.786	P-value	= 0.005*	

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	ความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา		รวม	(จำนวน)
	ไม่ต้องการ	ต้องการ		
การศึกษาของผู้ปกครอง				
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	29.6	70.4	100.0	(365)
มัธยมศึกษา	26.4	73.6	100.0	(91)
อุดมศึกษาขึ้นไป	10.9	89.1	100.0	(46)
χ^2	= 7.261	P-value	= 0.026*	
ปัจจัยทางสภาพแวดล้อม				
ทางการศึกษา				
ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา				
ต่ำกว่า 2.00	53.0	47.0	100.0	(66)
2.00 – 2.49	33.1	66.9	100.0	(154)
2.50 – 2.99	21.5	78.5	100.0	(144)
ตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป	14.5	85.5	100.0	(138)
χ^2	= 38.472	P-value	= 0.000*	
อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน				
เพื่อนส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อ	20.4	79.6	100.0	(373)
เพื่อนส่วนใหญ่ไม่ต้องการศึกษาต่อ	47.3	52.7	100.0	(129)
χ^2	= 34.984	P-value	= 0.000*	
การได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อ				
ได้รับการสนับสนุน	16.7	83.3	100.0	(426)
ไม่ได้รับการสนับสนุน	86.8	13.2	100.0	(76)
χ^2	= 160.060	P-value	= 0.000*	

เมื่อทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระดับ 2 ตัวแปร โดยวิธีวิเคราะห์ด้วยตารางไขว้แล้ว ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระดับหลายตัวแปรระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับปัจจัยทางประชากร ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว และปัจจัยทางสภาพแวดล้อมทางการศึกษา โดยใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก เพื่อดูว่าตัวแปรอิสระใด ที่ยังคงมีความสัมพันธ์กับความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา เมื่อควบคุมตัวแปรอื่นให้คงที่ในสมการเดียวกัน (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2540: 202) ในการศึกษาคั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก เพราะเป็นวิธีวิเคราะห์ระดับหลายตัวแปร และตัวแปรตามมีเพียง 2 ค่า คือ 0 กับ 1 เท่านั้น โดยที่ตัวแปรตามในการศึกษาคั้งนี้ คือ ความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา มีคำตอบเพียง 2 กลุ่มรายการ คือ ต้องการ กับ ไม่ต้องการ ซึ่งมีความเหมาะสมที่จะใช้ในการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกกับข้อมูลชุดนี้

ก่อนการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก ผู้วิจัยต้องทำการตรวจสอบข้อมูลเพื่อดูว่ามีการละเมิดเงื่อนไขของการวิเคราะห์ด้วยวิธีดังกล่าวหรือไม่ เพราะการละเมิดเงื่อนไขจะทำให้ผลที่ได้ในการวิเคราะห์ขาดความน่าเชื่อถือ (การตรวจสอบเงื่อนไขปรากฏในภาคผนวก ข)

การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกมีเงื่อนไขสำคัญประการหนึ่ง คือ ตัวแปรอิสระทุกตัวที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์จะต้องมีความสัมพันธ์ในเชิงสถิติไม่สูงนัก ทั้งนี้เพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงปัญหาความสัมพันธ์พหุเชิงเส้น (multicollinearity) จึงต้องตรวจสอบความสัมพันธ์โดยการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (correlation) เนื่องด้วยในทางสังคมศาสตร์หากตัวแปรอิสระคู่ใดมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงกว่า 0.60 (Blalock, H. M., Jr., 1972: 457) จะไม่นำมาวิเคราะห์ในสมการเดียวกัน เพราะถือว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสูง นอกจากนี้ตัวแปรอิสระที่นำมาวิเคราะห์ต้องเป็นตัวแปรระดับช่วง (interval scale) ถ้าตัวแปรอิสระที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์เป็นตัวแปรระดับกลุ่ม (nominal scale) หรือตัวแปรระดับจัดอันดับ (ordinal scale) จะต้องทำการแปลงให้เป็นตัวแปรหุ่น (dummy variable) จึงจะสามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์ได้ โดยที่ตัวแปรหุ่นนั้นจะมีค่าเป็น 0 กับ 1 ซึ่งกลุ่มที่ผู้วิจัยสนใจตามสมมุติฐาน ถูกกำหนดให้มีค่าเป็น 1 ส่วนกลุ่มอื่น ๆ ถูกกำหนดให้มีค่าเป็น 0 โดยมีตัวแปรที่นำมาศึกษาทั้งหมด 11 ตัว ดังนี้

1) เพศ กำหนดให้

1 เพศชาย

0 เพศหญิง

- 2) ลำดับที่การเป็นบุตร กำหนดให้
  - 1 บุตรคนสุดท้าย
  - 0 บุตรในลำดับอื่นๆ
- 3) จำนวนพี่น้องในครอบครัว (จำนวนคน)
- 4) การมีพี่น้องที่ได้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา กำหนดให้
  - 1 มีพี่น้องที่ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา
  - 0 ไม่มีพี่น้องหรือไม่มีพี่น้องที่ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา
- 5) สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง กำหนดให้
  - 1 สมรสและอยู่ด้วยกัน
  - 0 สถานภาพสมรสอื่นๆ
- 6) รายได้ของผู้ปกครอง (จำนวนบาท)
- 7) อาชีพของผู้ปกครอง กำหนดให้
  - 1 รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ
  - 0 อาชีพอื่นๆ
- 8) การศึกษาของผู้ปกครอง กำหนดให้
  - 1 ระดับอุดมศึกษาขึ้นไป
  - 0 ระดับการศึกษาอื่นๆ
- 9) ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา (คะแนน)
- 10) อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน กำหนดให้
  - 1 เพื่อนส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อ
  - 0 เพื่อนส่วนใหญ่ไม่ต้องการศึกษาต่อ
- 11) การได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อ กำหนดให้
  - 1 ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง
  - 0 ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง

ผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 5 ปรากฏว่า ไม่มีตัวแปรคู่ใดที่มีความสัมพันธ์สูงกว่า 0.60 แสดงว่า ตัวแปรอิสระทุกคู่ไม่มีความสัมพันธ์พหุรวมเชิงเส้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำตัวแปรอิสระทั้ง 11 ตัว มาทำการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์กับตัวแปรตามโดยใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกได้ทั้งหมด

ตารางที่ 5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Matrix) ระหว่างตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิเคราะห์

ตัวแปร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	1.000										
2	-0.041	1.000									
3	-0.036	0.109*	1.000								
4	0.099*	0.271*	0.198*	1.000							
5	0.031	0.043	0.046	0.075	1.000						
6	0.187	0.068	-0.021	0.151*	0.143*	1.000					
7	0.018	-0.016	-0.060	0.069	0.005	0.414*	1.000				
8	0.102*	0.003	-0.025	0.054	0.058	0.448	0.510*	1.000			
9	-0.230*	-0.009	0.059	-0.013	0.161	-0.087	-0.052	-0.094*	1.000		
10	0.120*	0.064	-0.008	0.058	0.054	0.106*	0.090*	0.060	0.127*	1.000	
11	0.086	0.084	-0.033	0.101*	0.136*	0.166*	0.114*	0.115*	0.096*	0.209*	1.000

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

- 1 = เพศ (หญิง คือกลุ่มอ้างอิง)
- 2 = ลำดับที่การเป็นบุตร (บุตรในลำดับอื่นๆ คือกลุ่มอ้างอิง)
- 3 = จำนวนพี่น้องในครอบครัว (จำนวน)
- 4 = การมีพี่น้องที่ได้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา
(ไม่มีพี่น้อง/ไม่มีพี่น้องศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา คือกลุ่มอ้างอิง)
- 5 = สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง (สถานภาพสมรสอื่นๆ คือกลุ่มอ้างอิง)
- 6 = รายได้ของผู้ปกครอง (บาท)
- 7 = อาชีพของผู้ปกครอง (อาชีพอื่นๆ คือกลุ่มอ้างอิง)
- 8 = การศึกษาของผู้ปกครอง (ระดับการศึกษาอื่นๆ คือกลุ่มอ้างอิง)
- 9 = ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา (คะแนน)
- 10 = อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน (ไม่มีเพื่อนส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อ คือกลุ่มอ้างอิง)
- 11 = การได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อ (ไม่ได้รับการสนับสนุน คือกลุ่มอ้างอิง)

3.2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระดับหลายตัวแปรระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับปัจจัยทางประชากร ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว และปัจจัยทางสภาพแวดล้อมทางการศึกษา โดยวิธีวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก

การวิเคราะห์ในครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับปัจจัยทางประชากร ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว และปัจจัยทางสภาพแวดล้อมทางการศึกษา โดยวิธีวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก (logistic regression analysis)

วิธีวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก มีสมการดังนี้ (Hutcheson and Sofraniou, 1999: 135)

$$\log (P_i/1-P_i) = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \beta_3 X_3 + \dots + \beta_i X_i$$

โดยที่ P_i คือ โอกาสที่จะเกิดความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา
 β_0 คือ ค่าคงที่
 β_i คือ ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยแบบโลจิสติกของตัวแปรอิสระ
 X_i คือ ตัวแปรอิสระที่น่าจะมีผลต่อความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

ค่าสัมประสิทธิ์ (β_i) จะบอกถึงทิศทางของอิทธิพลของตัวแปรอิสระ (X_i) ที่มีต่อโอกาสที่จะมีความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ถ้า β_i มีค่าบวก หมายความว่า X_i มีอิทธิพลทางบวกต่อโอกาสที่จะมีความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ถ้า β_i มีค่าลบ หมายความว่า X_i มีอิทธิพลทางลบต่อโอกาสที่จะมีความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

อีกค่าหนึ่งที่น่าสนใจในการศึกษาโดยวิธีวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก คือ อัตราส่วนของโอกาส (odds ratio) เป็นอัตราส่วนระหว่างโอกาสที่จะเกิดความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาต่อโอกาสที่จะไม่เกิดความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา โดยที่ค่า odds ratio เป็นตัววัดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยที่

ถ้าค่า odds ratio มีค่าเท่ากับ 1 หมายถึง กลุ่มที่สนใจศึกษามีโอกาสที่จะเกิดความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาไม่แตกต่างจากกลุ่มอ้างอิง

ถ้าค่า odds ratio มีค่ามากกว่า 1 หมายถึง กลุ่มที่สนใจศึกษามีโอกาสที่จะเกิดความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่ากลุ่มอ้างอิง

ถ้าค่า odds ratio มีค่าน้อยกว่า 1 หมายถึง กลุ่มที่สนใจศึกษามีโอกาสที่จะเกิดความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาต่ำกว่ากลุ่มอ้างอิง

การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกในการศึกษาค้างนี้ ผู้วิจัยนำตัวแปรอิสระเข้าสู่สมการทั้งหมด 11 ตัว ประกอบด้วย เพศ ลำดับที่การเป็นบุตร จำนวนพี่น้องในครอบครัว การมีพี่น้องที่ได้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง รายได้ของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง การศึกษาของผู้ปกครอง ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และการได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อ โดยให้กลุ่มอื่นๆ ที่ผู้วิจัยไม่สนใจศึกษาตามสมมติฐานเป็นกลุ่มอ้างอิง มีรายละเอียดแต่ละตัวแปร ดังนี้

- 1) เพศ กำหนดให้
  - 1 เพศชาย
  - 2 เพศหญิง (กลุ่มอ้างอิง)
- 2) ลำดับที่การเป็นบุตร กำหนดให้
  - 1 บุตรคนสุดท้าย
  - 2 บุตรในลำดับอื่นๆ (กลุ่มอ้างอิง)
- 3) จำนวนพี่น้องในครอบครัว (จำนวนคน)
- 4) การมีพี่น้องที่ได้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา กำหนดให้
  - 1 มีพี่น้องที่ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา
  - 2 ไม่มีพี่น้องหรือไม่มีพี่น้องที่ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา (กลุ่มอ้างอิง)
- 5) สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง กำหนดให้
  - 1 สมรสและอยู่ด้วยกัน
  - 2 สถานภาพสมรสอื่นๆ (กลุ่มอ้างอิง)
- 6) รายได้ของผู้ปกครอง (จำนวนบาท)
- 7) อาชีพของผู้ปกครอง กำหนดให้
  - 1 รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ
  - 2 อาชีพอื่นๆ (กลุ่มอ้างอิง)

- 8) การศึกษาของผู้ปกครอง กำหนดให้
  - 1 ระดับอุดมศึกษาขึ้นไป
  - 2 ระดับการศึกษาอื่นๆ (กลุ่มอ้างอิง)
- 9) ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา (คะแนน)
- 10) อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน กำหนดให้
  - 1 เพื่อนส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อ
  - 2 เพื่อนส่วนใหญ่ไม่ต้องการศึกษาต่อ (กลุ่มอ้างอิง)
- 11) การได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อ กำหนดให้
  - 1 ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อ
  - 2 ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อ (กลุ่มอ้างอิง)

การวิเคราะห์ในครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรอิสระทุกตัว โดยที่ความต้องการจะดูว่าตัวแปรอิสระตัวใดที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม เมื่อควบคุมตัวแปรอิสระตัวอื่นในสมการเดียวกันให้คงที่ ตัวแปรอิสระที่นำมาวิเคราะห์ในแบบจำลองนี้ เป็นตัวแปรภายใต้ปัจจัยทางประชากร ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว และปัจจัยทางสภาพแวดล้อมทางการศึกษามีผลการวิเคราะห์ ดังนี้

3.2.1 ปัจจัยทางประชากร

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระดับหลายตัวแปรระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับปัจจัยทางประชากร ประกอบด้วยตัวแปร 3 ตัว คือ เพศ ลำดับที่ การเป็นบุตร และจำนวนพี่น้องในครอบครัว มีผลการวิเคราะห์ ดังนี้

3.2.1.1 เพศ

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับเพศของนักเรียน (ตารางที่ 6) พบว่า เพศมีความสัมพันธ์ทางลบกับความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา โดยนักเรียนชายมีโอกาสที่จะต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาเท่ากับ 0.810 เท่า ของนักเรียนหญิง (ค่า odds ratio = 0.810) อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับวิธีวิเคราะห์ด้วยตารางไขว้ (ตารางที่ 4) จึงอาจสรุปได้ว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

อาจเป็นเพราะปัจจุบันให้การยอมรับในสถานภาพของเพศหญิงว่ามีความเท่าเทียมกับเพศชาย ผู้ปกครองจึงให้การสนับสนุนทางการศึกษาทั้งแก่บุตรชายและบุตรหญิง ทำให้ทั้งเพศชายและเพศหญิงไม่มีความแตกต่างกันในความต้องการที่จะศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

3.2.1.2 ลำดับที่การเป็นบุตร

ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับลำดับที่การเป็นบุตรของนักเรียน (ตารางที่ 6) พบว่า ลำดับที่การเป็นบุตรมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา โดยนักเรียนที่เป็นบุตรคนสุดท้ายมีโอกาสที่จะต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงเป็น 1.011 เท่า ของนักเรียนที่เป็นบุตรในลำดับอื่นๆ (ค่า odds ratio = 1.011) แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับวิธีวิเคราะห์ด้วยตารางไขว้ (ตารางที่ 4) จึงสรุปได้ว่า ลำดับที่การเป็นบุตรไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในปัจจุบัน ผู้ปกครองให้ความสำคัญกับคุณภาพของบุตรมากกว่าปริมาณของบุตร ทำให้มีการวางแผนครอบครัว ขนาดของครอบครัวเล็กลง ผู้ปกครองจึงสามารถให้การสนับสนุนทางการศึกษาแก่บุตรทุกคนได้อย่างเท่าเทียมกัน และการที่นักเรียนตระหนักว่าระดับการศึกษาจะส่งผลต่อโอกาสในการเลือกประกอบอาชีพ ความก้าวหน้าในการงาน รวมถึงรายได้ที่ได้รับ ทำให้นักเรียนที่แม้จะแตกต่างกันในลำดับที่ของการเป็นบุตร ก็ไม่มีความแตกต่างกันในความต้องการที่จะศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

3.2.1.3 จำนวนพี่น้องในครอบครัว

ผลการวิเคราะห์พบว่า จำนวนพี่น้องในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางลบกับความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา (ตารางที่ 6) โดยนักเรียนที่มีพี่น้องมากกว่ามีโอกาสที่จะต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาเท่ากับ 0.988 เท่า ของนักเรียนที่มีพี่น้องน้อยกว่า (ค่า odds ratio = 0.988) อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับวิธีวิเคราะห์ด้วยตารางไขว้ (ตารางที่ 4) จึงสรุปได้ว่า จำนวนพี่น้องในครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา อาจเนื่องมาจากในปัจจุบันผู้ปกครองต่างให้ความสำคัญกับคุณภาพของบุตรมากกว่าปริมาณของบุตร ทำให้ครอบครัวมีขนาดเล็กลง ประกอบกับการที่รัฐขยายโอกาสทางการศึกษาให้มีความเท่าเทียมกันในสังคม เช่น การจัดตั้งกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา การผ่อนชำระค่าบำรุงการศึกษา การให้ทุนแก่นักเรียนที่ ขาดส่น เป็นต้น ผู้ปกครองจึงสามารถสนับสนุนบุตรทุกคนให้ได้รับการศึกษาในระดับสูงได้ ทำให้แม้นักเรียนจะมีจำนวนพี่น้องแตกต่างกัน ก็ไม่มีความแตกต่างกันในความต้องการที่จะศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

3.2.2 ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระดับหลายตัวแปรระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว ซึ่งประกอบด้วยตัวแปร 5 ตัว คือ การมีพี่น้องที่ได้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง รายได้ของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง และการศึกษาของผู้ปกครอง มีผลการวิเคราะห์ ดังนี้

3.2.2.1 การได้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของพี่น้อง

ผลการศึกษาพบว่า การมีพี่น้องที่ได้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา (ตารางที่ 6) โดยนักเรียนที่มี พี่น้องที่ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษามีโอกาสที่จะต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงเป็น 1.712 เท่า ของนักเรียนที่ไม่มีพี่น้องหรือไม่มีพี่น้องที่ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา (ค่า odds ratio =1.712) แต่จากวิธีวิเคราะห์ด้วยตารางไขว้ พบว่าความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตารางที่ 5) แต่เมื่อนำตัวแปรการมีพี่น้องที่ได้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา เข้าวิเคราะห์ในแบบจำลองวิธีวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก กลับพบว่าความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อาจเพราะการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกจะควบคุมไม่ให้อิทธิพลของตัวแปรอื่นเข้ามาเกี่ยวข้อง ทำให้ความสัมพันธ์เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการมีพี่น้อง ที่ได้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา อาจเนื่องมาจากนักเรียนในวัยนี้จะมีความต้องการการยอมรับจากเพื่อน ชอบอยู่รวมกันเป็น พรรคพวก และให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อนของตนมากกว่าพี่น้องในครอบครัว นักเรียนจึงใช้บุคคลที่เพื่อนให้การชื่นชมมาเป็นกลุ่มอ้างอิงแทนที่จะใช้บุคคลที่อยู่ใกล้ชิด เช่น พี่น้องของตนเอง ทำให้ทั้งนักเรียนที่มีพี่น้องที่ศึกษาต่อ และไม่มีพี่น้องหรือไม่มีพี่น้องที่ศึกษาไม่มีความแตกต่างกันในความต้องการที่จะศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

3.2.2.2 สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง

เมื่อทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับสถานภาพสมรสของผู้ปกครองของนักเรียน (ตารางที่ 6) พบว่า สถานภาพสมรสของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา โดยนักเรียน ที่มีผู้ปกครองที่ยังคงสมรสและอยู่ด้วยกันมีโอกาสที่จะต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงเป็น 1.282 เท่า ของนักเรียนที่มีผู้ปกครองมีสถานภาพสมรสอื่น ๆ (ค่า odds ratio = 1.282) แต่อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงไม่สอดคล้องกับ วิธีวิเคราะห์ด้วยตารางไขว้ (ตารางที่ 4) อาจเนื่องมาจาก

ความสัมพันธ์เดิมที่พบได้รับอิทธิพลของตัวแปรอื่นร่วมด้วย เมื่อทำการควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอื่นโดยวิธีวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก ทำให้ความสัมพันธ์เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม จึงอาจสรุปได้ว่า สถานภาพสมรสของผู้ปกครองไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา อาจเป็นเพราะในปัจจุบันการที่บุคคลมีสถานภาพสมรสเป็นมาย หย่า แยกกันอยู่กับคู่สมรส หรืออื่นๆ นอกเหนือไปจากสมรสและอยู่ด้วยกัน ได้กลายเป็นเรื่องปกติในสังคม ทำให้นักเรียนถึงจะมีผู้ปกครองมีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน ก็ไม่ทำให้มีความแตกต่างกันในความต้องการที่จะศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

3.2.2.3 รายได้ของผู้ปกครอง

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับรายได้ของผู้ปกครองของนักเรียน (ตารางที่ 6) พบว่า รายได้ของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา แต่เมื่อพิจารณาถึงอัตราส่วนของโอกาสที่จะต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา พบว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้สูงกว่ามีโอกาสที่จะต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาไม่แตกต่างจากนักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้ต่ำกว่า (ค่า odds ratio = 1.000) อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับวิธีวิเคราะห์ด้วยตารางไขว้ (ตารางที่ 4) ดังนั้น อาจสรุปได้ว่า รายได้ของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.2.2.4 อาชีพของผู้ปกครอง

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับอาชีพของผู้ปกครองของนักเรียน (ตารางที่ 6) พบว่า อาชีพของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ทางลบกับความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา โดยนักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจมีโอกาสที่จะต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาเท่ากับ 0.877 เท่า ของนักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพอื่นๆ (ค่า odds ratio = 0.877) อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สรุปได้ว่า อาชีพของผู้ปกครองไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ผลการวิเคราะห์จึงไม่สอดคล้องกับวิธีวิเคราะห์ด้วยตารางไขว้ (ตารางที่ 4) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะนักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจมักจะมีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่ดี จึงได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ในขณะที่เด็วกันนักเรียนที่มีผู้ปกครองทำการเกษตร รับจ้างทั่วไปหรือค้าขาย จะมีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่ต่ำกว่า ทำให้มีความกระตือรือร้นที่จะยกสถานภาพของตนให้สูงขึ้น โดยใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือใน

การพาตนเองไปสู่เป้าหมายที่วางไว้จึงต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาเช่นเดียวกัน ส่งผลให้ไม่มีความแตกต่างกันในความต้องการที่จะศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาถึงแม้ว่านักเรียนจะมีผู้ปกครองประกอบอาชีพแตกต่างกัน

3.2.2.5 การศึกษาของผู้ปกครอง

เมื่อทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับการศึกษาของผู้ปกครองของนักเรียน (ตารางที่ 6) พบว่า การศึกษาของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา โดยนักเรียนที่ผู้ปกครอง มีการศึกษาระดับอุดมศึกษาขึ้นไปมีโอกาสที่จะต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงเป็น 1.379 เท่า ของนักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาอื่นๆ (ค่า odds ratio = 1.379) อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สรุปได้ว่า การศึกษาของผู้ปกครองไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ผลการวิเคราะห์จึงไม่สอดคล้องกับวิธีวิเคราะห์ด้วยตารางไขว้ (ตารางที่ 4) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนที่ ผู้ปกครองมีการศึกษาสูงจะได้รับการปลูกฝังให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษา และได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อในระดับสูง ทำให้มีความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา เช่นเดียวกับนักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาต่ำกว่า ซึ่งอาจได้รับการปลูกฝังให้เห็นถึงประโยชน์ของการศึกษา ในอันที่จะพาตนเองและครอบครัวไปสู่สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่ดีกว่าเดิม ทำให้นักเรียนที่ผู้ปกครองที่มีการศึกษาต่ำกว่ามีความต้องการที่จะศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา เพราะต้องการมีอาชีพและรายได้ที่ดีกว่าผู้ปกครองของตน ทำให้นักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาแตกต่างกัน ก็มีความต้องการที่จะศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาไม่แตกต่างกัน

3.2.3 ปัจจัยทางสภาพแวดล้อมทางการศึกษา

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระดับหลายตัวแปรระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับปัจจัยทางสภาพแวดล้อมทางการศึกษา ประกอบด้วยตัวแปร 3 ตัว คือ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และการได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อ มีผลการวิเคราะห์ ดังนี้

3.2.3.1 ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียน (ตารางที่ 6) พบว่า ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา

มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา โดยนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสูงกว่ามีโอกาสที่จะต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงเป็น 4.115 เท่า ของนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาต่ำกว่า (ค่า odds ratio = 4.115) และความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงสอดคล้องกับวิธีวิเคราะห์ด้วยตารางไขว้ (ตารางที่ 4) ดังนั้นสรุปได้ว่า ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษามีความสัมพันธ์กับความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้เพราะสิ่งสำคัญในการสอบคัดเลือกเพื่อเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา คือ ความรู้ ความสามารถทางการศึกษาของนักเรียนแต่ละคน นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสูงจะมีโอกาสได้รับคัดเลือกเพื่อเข้าศึกษาสูงกว่านักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาต่ำ ทำให้นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสูงกว่ามีความต้องการที่จะศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่านักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาต่ำกว่า

3.2.3.2 อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน (ตารางที่ 6) พบว่า อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา โดยนักเรียนที่มีเพื่อนส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อมีโอกาสที่จะต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงเป็น 2.355 เท่า ของนักเรียนที่มีเพื่อนส่วนใหญ่ไม่ต้องการศึกษาต่อ (ค่า odds ratio = 2.355) และความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงสอดคล้องกับวิธีวิเคราะห์ด้วยตารางไขว้ (ตารางที่ 4) สรุปได้ว่า อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์กับความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้เพราะนักเรียนต้องการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ความต้องการของนักเรียนจึงมักคล้อยตามความต้องการของเพื่อนส่วนใหญ่ในกลุ่ม จึงทำให้นักเรียนที่มีเพื่อนส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อมีความต้องการที่จะศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่า นักเรียนที่มีเพื่อนส่วนใหญ่ไม่ต้องการศึกษาต่อ

3.2.3.3 การได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อ

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับการได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อของนักเรียน (ตารางที่ 6) พบว่า การได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา โดยนักเรียนที่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อมีโอกาสที่จะต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงเป็น 29.836 เท่า ของนักเรียนที่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อ (ค่า odds ratio = 29.836) และความสัมพันธ์

ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงสอดคล้องกับวิธีวิเคราะห์ด้วยตารางไขว้ (ตารางที่ 4) ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อมีความสัมพันธ์กับความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้เพราะนักเรียนในวัยนี้ยังต้องพึ่งพาผู้ปกครองในด้านการเงิน และการศึกษาไม่ว่าในระดับใดก็มีค่าใช้จ่าย ทั้งในรูปของค่าธรรมเนียมการศึกษา ค่าอุปกรณ์ รวมไปถึงค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักเรียน ดังนั้น นักเรียนที่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อจึงมีความต้องการที่จะศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่า นักเรียนที่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อ

กล่าวโดยสรุป เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระดับหลายตัวแปรระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับปัจจัยทางประชากร ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว และปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการศึกษา โดยวิธีวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก พบว่า

ปัจจัยทางประชากร ประกอบด้วยตัวแปร 3 ตัว ได้แก่ เพศ ลำดับที่การเป็นบุตร และจำนวนพี่น้องในครอบครัว พบว่า ไม่มีตัวแปรใดที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อพิจารณาถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว ประกอบด้วยตัวแปร 5 ตัว ได้แก่ การมีพี่น้องที่ได้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง รายได้ของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง และการศึกษาของผู้ปกครอง พบว่า ตัวแปรรายได้ของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กับความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อพิจารณาถึงปัจจัยทางสภาพแวดล้อมทางการศึกษา ประกอบด้วยตัวแปร 3 ตัว คือ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และการได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อ พบว่า ตัวแปรทุกตัวในปัจจุบันนี้ต่างมีความสัมพันธ์กับความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับ ปัจจัยทางประชากร ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว และปัจจัยทางสภาพแวดล้อมทางการศึกษา โดยวิธีวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก

ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย	อัตราส่วนของโอกาส
ค่าคงที่ (β_0) = -6.722		
ปัจจัยทางประชากร		
เพศ		
ชาย	-0.210	0.810
หญิง	-----	-----
ลำดับที่การเป็นบุตร		
บุตรคนสุดท้อง	0.011	1.011
บุตรในลำดับอื่นๆ	-----	-----
จำนวนพี่น้องในครอบครัว	-0.012	0.988
ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว		
การมีพี่น้องที่ได้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา		
มีพี่น้องที่ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา	0.537	1.712
ไม่มีพี่น้อง/ไม่มีพี่น้องที่ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา	-----	-----
สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง		
สมรสและอยู่ด้วยกัน	0.249	1.282
สถานภาพสมรสอื่นๆ	-----	-----
รายได้ของผู้ปกครอง	0.000*	1.000*
อาชีพของผู้ปกครอง		
รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ	-0.131	0.877
อาชีพอื่นๆ	-----	-----
การศึกษาของผู้ปกครอง		
ระดับอุดมศึกษาขึ้นไป	0.322	1.379
ระดับการศึกษาอื่นๆ	-----	-----

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย	อัตราส่วนของโอกาส
ปัจจัยทางสภาพแวดล้อม		
ทางการศึกษา		
ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา	1.415 *	4.115*
อิทธิพลกลุ่มเพื่อน		
เพื่อนส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อ	0.857*	2.355*
เพื่อนส่วนใหญ่ไม่ต้องการศึกษาต่อ	-----	-----
การได้รับการสนับสนุน		
จากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อ		
ได้รับการสนับสนุนจาก	3.396*	29.836*
ผู้ปกครองให้ศึกษาต่อ		
ไม่ได้รับการสนับสนุนจาก	-----	-----
ผู้ปกครองให้ศึกษาต่อ		
-2 log likelihood = 375.008		
R Square = .346		

หมายเหตุ: Odds ratio หมายถึง อัตราส่วนระหว่างโอกาสที่จะเกิดความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาต่อโอกาสที่จะไม่เกิดความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

----- หมายถึง กลุ่มอ้างอิง

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปได้ว่า เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับปัจจัยทางประชากร ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว และปัจจัยทางสภาพแวดล้อมทางการศึกษา โดยวิธีวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก โดยควบคุมตัวแปรอิสระอื่นใน สมการเดียวกันให้คงที่ พบว่า ตัวแปรทั้ง 11 ตัว สามารถอธิบายการแปรผันของความ ต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาได้ร้อยละ 34.6 และรายได้ของผู้ปกครอง ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และการได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อมีความสัมพันธ์กับความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทที่ 4

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนอาชีวศึกษา ในสถาบันสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในจังหวัดพิษณุโลก และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนอาชีวศึกษา โดยทำการศึกษาเฉพาะนักเรียนอาชีวศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2544 ที่ศึกษาอยู่ในสถาบันสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในจังหวัดพิษณุโลก ซึ่งมีอยู่ 3 สถาบัน ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคพิษณุโลก วิทยาลัยพาณิชยกรรมวังพระ และวิทยาลัยอาชีวศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยออกแบบเอง มีนักเรียนที่ตกเป็นกรณีตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 502 ราย

การศึกษาค้นคว้าความต้องการการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนอาชีวศึกษา ในสถาบันสังกัดกรมอาชีวศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก มีตัวแปรตาม คือ ความต้องการการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา มีตัวแปรอิสระ 11 ตัวแปร แบ่งเป็นตัวแปรอิสระภายใต้ปัจจัยทางประชากร 3 ตัว ได้แก่ เพศ ลำดับที่การเป็นบุตร และจำนวนพี่น้องในครอบครัว เป็นตัวแปรอิสระภายใต้ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว 5 ตัว ได้แก่ การมีพี่น้องที่ได้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง รายได้ของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง และการศึกษาของผู้ปกครอง และเป็นตัวแปรอิสระภายใต้ปัจจัยทางสภาพแวดล้อมทางการศึกษา 3 ตัว ได้แก่ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และการได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อ

การประมวลผลข้อมูลในการศึกษา ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) การวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของข้อมูล ทำโดยใช้ค่าการกระจาย อัตราร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุดและค่าสูงสุด และนำเสนอข้อมูลในรูปของตารางสถิติ ส่วนการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระดับ 2 ตัวแปรระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับปัจจัยทางประชากร ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว และปัจจัยทางสภาพแวดล้อมทางการศึกษา ได้ทำการวิเคราะห์โดยใช้วิธีวิเคราะห์ด้วยตารางไขว้ ส่วนการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระดับหลายตัวแปรระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับปัจจัยทางประชากร ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว และปัจจัยทางสภาพแวดล้อมทางการศึกษา ได้ทำการวิเคราะห์โดยใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกโดยควบคุมตัวแปรอิสระอื่นในสมการเดียวกันให้คงที่

ลักษณะทั่วไปของข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ (ตารางที่ 2 และ 3) พบว่า นักเรียนที่ตกเป็นกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 72.7 มีความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา และเป็นเพศชายสูงกว่าเพศหญิง ส่วนใหญ่ไม่ใช่บุตรคนสุดท้ายของครอบครัว กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนพี่น้องในครอบครัวโดยเฉลี่ยเท่ากับ 1.59 คน และโดยมากไม่มีพี่น้องศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ผู้ปกครองของกลุ่มตัวอย่างยังคงสมรสและอยู่ด้วยกันสูงกว่าสถานภาพสมรสอื่นๆ และมีรายได้โดยเฉลี่ยเท่ากับ 6,246 บาท ประกอบอาชีพทำการเกษตรเป็นหลัก และมีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาโดยเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 2.5889 ส่วนใหญ่มีเพื่อนต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา และได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่าไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

4.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษานี้ สรุปผลการศึกษาได้ ดังนี้

4.1.1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระดับ 2 ตัวแปรระหว่างกับความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับปัจจัยทางประชากร ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว และปัจจัยทางสภาพแวดล้อมทางการศึกษา ผลการศึกษามีข้อสรุป ดังนี้ (ตารางที่ 7)

- 1) ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับเพศของนักเรียน พบว่าทิศทางความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ เพศชายมีสัดส่วนของผู้ที่มีความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่าเพศหญิง แต่ความสัมพันธ์ที่พบนี้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
- 2) ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับลำดับที่การเป็นบุตรของนักเรียน พบว่าทิศทางความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ นักเรียนที่เป็นบุตรคนสุดท้ายมีสัดส่วนของผู้ที่มีความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่านักเรียนที่เป็นบุตรลำดับอื่นๆ แต่ความสัมพันธ์ที่พบไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
- 3) ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับจำนวนพี่น้องในครอบครัวของนักเรียน พบว่าทิศทางความสัมพันธ์ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ นักเรียนที่มีพี่น้องมากกว่ามีสัดส่วนของผู้ที่มีความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่านักเรียนที่มีพี่น้องน้อยกว่า แต่ความสัมพันธ์ที่พบไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

10) ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนของนักเรียน พบว่าทิศทางความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือนักเรียนที่มีเพื่อนส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อมีสัดส่วนของผู้ที่มีความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่านักเรียนที่มีเพื่อนส่วนใหญ่ไม่ต้องการศึกษาต่อ และความสัมพันธ์ที่พบนี้ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

11) ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับการได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อของนักเรียน พบว่าทิศทางความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือนักเรียนที่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อมีสัดส่วนของผู้ที่มีความต้องการความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อ และความสัมพันธ์ที่พบนี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 7 สรุปผลการวิเคราะห์วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระดับ 2 ตัวแปรระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับปัจจัยทางประชากร ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว และปัจจัยทางสภาพแวดล้อมทางการศึกษา โดยวิธีวิเคราะห์ด้วยตารางไขว้

ตัวแปร	ผลการวิเคราะห์	นัยสำคัญทางสถิติ
เพศ	✓	-
ลำดับที่การเป็นบุตร	✓	-
จำนวนพี่น้องในครอบครัว	X	-
การมีพี่น้องที่ได้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา	✓	*
สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง	✓	*
รายได้ของผู้ปกครอง	✓	*
อาชีพของผู้ปกครอง	✓	*
การศึกษาของผู้ปกครอง	✓	*
ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา	✓	*
อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน	✓	*
การได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อ	✓	*
✓ เป็นไปตามสมมติฐาน		* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
X ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน		- ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.1.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระดับหลายตัวแปรระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับปัจจัยทางประชากร ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว และปัจจัยทางสภาพแวดล้อมทางการศึกษา โดยวิธีวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก ผลการศึกษาสรุปดังนี้ (ตารางที่ 8)

1) ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับเพศของนักเรียน เมื่อวิเคราะห์พร้อมกันตัวแปรอิสระทุกตัว พบว่าทิศทางความสัมพันธ์ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2) ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับลำดับที่การเป็นบุตรของนักเรียน เมื่อวิเคราะห์พร้อมกันตัวแปรอิสระทุกตัว พบว่าทิศทางความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3) ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับจำนวนพี่น้องในครอบครัวของนักเรียน เมื่อวิเคราะห์พร้อมกันตัวแปรอิสระทุกตัว พบว่าทิศทางความสัมพันธ์ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4) ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับการมีพื้นที่ที่ได้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียน เมื่อวิเคราะห์พร้อมกันตัวแปรอิสระทุกตัว พบว่าทิศทางความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5) ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับสถานภาพสมรสของผู้ปกครองของนักเรียน เมื่อวิเคราะห์พร้อมกันตัวแปรอิสระทุกตัว พบว่าทิศทางความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

6) ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับรายได้ของผู้ปกครองของนักเรียน เมื่อวิเคราะห์พร้อมกันตัวแปรอิสระทุกตัว พบว่าทิศทางความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

7) ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับอาชีพของผู้ปกครองของนักเรียน เมื่อวิเคราะห์พร้อมกันตัวแปรอิสระทุกตัว พบว่าทิศทางความสัมพันธ์ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

8) ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับการศึกษาของผู้ปกครองของนักเรียน เมื่อวิเคราะห์พร้อมกันตัวแปรอิสระทุกตัว พบว่าทิศทางความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

9) ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียน เมื่อวิเคราะห์พร้อมกันตัวแปรอิสระทุกตัว พบว่าทิศทางความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

10) ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนของนักเรียน เมื่อวิเคราะห์พร้อมกันตัวแปรอิสระทุกตัว พบว่าทิศทางความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

11) ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับการได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อของนักเรียน เมื่อวิเคราะห์พร้อมกันตัวแปรอิสระทุกตัว พบว่าทิศทางความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระดับหลายตัวแปร โดยวิธีวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก เมื่อทำการควบคุมตัวแปรอิสระอื่นในสมการเดียวกันให้คงที่ พบว่าตัวแปรอิสระทั้งหมด 11 ตัว สามารถอธิบายการแปรผันของความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาได้ร้อยละ 34.6 และรายได้ผู้ปกครอง ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และการได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อ มีความสัมพันธ์กับความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 8 สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระดับหลายตัวแปรระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับปัจจัยทางประชากร ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว และปัจจัยทางสภาพแวดล้อมทางการศึกษา โดยวิธีวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก

ตัวแปร	ทิศทางความสัมพันธ์	ผลการวิเคราะห์
เพศ	—	X
ลำดับที่การเป็นบุตร	+	✓
จำนวนพี่น้องในครอบครัว	—	X
การได้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของพี่น้อง	+	✓
สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง	+	✓
รายได้ของผู้ปกครอง	+	✓*
อาชีพของผู้ปกครอง	—	X
การศึกษาของผู้ปกครอง	+	✓
ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา	+	✓*
อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน	+	✓*
การได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อ	+	✓*

+ มีทิศทางความสัมพันธ์ในทางบวก

— มีทิศทางความสัมพันธ์ในทางลบ

✓ เป็นไปตามสมมติฐาน

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

X ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

- ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.2 ข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะ โดยแบ่งเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ ดังนี้

4.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายของการศึกษานี้ มีดังนี้

1) จากการศึกษาพบว่า นักเรียนร้อยละ 27.3 ไม่ต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ดังนั้น สถานศึกษาควรจัดให้มีการแนะแนวด้านการประกอบอาชีพ และการพัฒนาบุคลากรด้านแนะแนวให้ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาได้อย่างมีคุณภาพ เพื่อให้นักเรียนสามารถประกอบอาชีพได้ตรงกับความต้องการและความรู้ความสามารถที่มี และมีโอกาสก้าวหน้าในวิชาชีพของตน

2) สถานศึกษาควรมีการจัดการเรียนการสอนให้สัมพันธ์กับชุมชนท้องถิ่น จัดสาธิตงานอาชีพ เพื่อให้นักเรียนที่ไม่ต้องการศึกษาต่อได้เห็นแบบอย่างของสถานการณ์และ

เงื่อนไขของงานอาชีพ ทำให้สามารถเลือกประกอบอาชีพได้ตรงกับความรู้ ความสามารถของตน และสถานศึกษาควรมีการร่วมมือกับสถานประกอบการต่างๆ เพื่อรองรับนักเรียนกลุ่มนี้เมื่อจบการศึกษาแล้ว

3) จากการศึกษาพบว่า โดยส่วนใหญ่แล้วนักเรียนที่ไม่ต้องการศึกษาต่อมาจากการที่ครอบครัวมีปัญหาทางเศรษฐกิจ นักเรียนขาดผู้สนับสนุนทางการศึกษา จึงไม่ต้องการศึกษาต่อ ดังนั้น รัฐและสถานศึกษาควรมีความร่วมมือหาทางช่วยเหลือนักเรียนในรูปแบบต่างๆ เช่น ให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา จัดตั้งมูลนิธิหรือกองทุนเพื่อการศึกษาหาอาชีพเสริมให้แก่นักเรียน เป็นต้น เพื่อจะนำไปสู่การศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษามากขึ้น

4) สำหรับนักเรียนที่ต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา สถานศึกษาศึกษาควรจัดการแนะแนวการศึกษาต่อ เพื่อให้นักเรียนสามารถเลือกศึกษาต่อได้อย่างเหมาะสม และตรงกับตามความต้องการของตนเอง เป็นการลดปัญหาการลาออกกลางคันของนักเรียนหรือการเปลี่ยนสายการเรียนของนักเรียน เพื่อลดการสูญเปล่าทางการศึกษา

4.2.2 ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการของการศึกษาคั้งนี้ มีดังนี้

1) ในการศึกษาครั้งต่อไป ผู้ที่สนใจควรศึกษาถึงโอกาสที่คาดว่าจะได้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาด้วย เพื่อทราบถึงความต้องการและโอกาสที่จะได้การศึกษาต่อว่าไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการวางแผนแก้ไขปัญหาค่าความไม่เสมอภาคทางการศึกษา

2) ในการศึกษาครั้งต่อไป ผู้ที่สนใจควรทำการศึกษาโดยวิธีการสัมภาษณ์ในเชิงลึกกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาด้วย เพื่อได้ข้อมูลเท็จจริงที่เป็นประโยชน์ในการวางแผนการศึกษาต่อไป

3) ควรดำเนินการวิจัยในลักษณะนี้กับนักเรียนอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 แต่เปลี่ยนตัวแปรอิสระ เพื่อจะหาตัวแปรที่ส่งผลต่อความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาเพิ่มขึ้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กุสุมา ล่าม้าย และคณะ. 2535. รายงานการวิจัยเรื่อง ความต้องการในการศึกษาต่อของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามใน 4 จังหวัด ชายแดนภาคใต้. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ชนิษฐา สุวรรณนิตย์. 2533. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. 2537. รายได้ของการงานวิจัย เรื่องประสิทธิภาพของ ระบบผลิตการอาชีวศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- จงจิตต์ อ่ำสาริกา. 2541. ความต้องการการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียนบ่อทองวงษ์จันทร์วิทยา อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยี พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- จำเนียร สังข์ทอง. 2540. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาช่างยนต์ สังกัดวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มสถานศึกษาภาคใต้ กรมอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาครุศาสตร์เครื่องกล บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- จุไรรัตน์ ชุมเกษียร. 2526. การเลื่อนสถานภาพทางสังคมของผู้ย้ายถิ่นจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิจัยประชากร และสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชูเพ็ญศรี วงศ์พุทธา. 2514. ปัจจัยที่ทำให้เด็กวัยรุ่นไทยในชนบทเลือกทำงานหรือการศึกษาต่อ หลังจากจบการศึกษาภาพบังคับ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชา ประชากรศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์. 2524. อิทธิพลทางเศรษฐกิจ สังคม ประชากร และสื่อสารมวลชนที่มีผล ต่อการเลื่อนชั้นทางสังคม: ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอธัญบุรี และอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี. ภาควิชาสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ทวีชัย วิริยะโกศล. 2541. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความคาดหวังทางการศึกษาของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาประชากรศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

- เทียมจันทร์ จาตุกัญญาประทีป. 2523. องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการศึกษาต่อของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตการศึกษา 7. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชา
วิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นงนาถ สถาวรโรดม. 2526. ทัศนในการศึกษาต่อและการไม่ศึกษาต่อของนักเรียนไทยมุสลิมและ
นักเรียนไทยพุทธชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- นภดล คุ่มประวัติ. 2517. ความมุ่งหวังของบิดามารดาในเขตชนบทไทยเกี่ยวกับการศึกษาบุตร.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาสังคมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นวลศิริ พงศ์ถาวรภิญโญ. 2529. ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังกับความต้องการศึกษาต่อของ
นักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 4 ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิวัฒน์ กัลยพุกษ์. 2522. ความต้องการและการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษาเขต
การศึกษา 7. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- บุญเพ็ง ธาณี. 2530. สถานภาพของผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาล
ปีการศึกษา 2528 ที่ได้ศึกษาต่อและไม่ได้ศึกษาต่อ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประกอบ คุปรัตน์. 2533. รายงานผลการวิจัยเรื่องโครงการวางแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี
(พ.ศ.1531- 2534) โครงการวิจัยที่ 4.1: เรื่องบทบาทอุดมศึกษาเอกชน. ทบวงมหาวิทยาลัย.
- ประจักษ์ บุญอารีย์. 2522. ความต้องการและการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษาเขต
การศึกษา 10. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ประธาน จินตสกุล. 2523. ความต้องการและการให้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา
เขตการศึกษา 2 และ 4. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2522. ความต้องการและการได้โอกาสศึกษาระดับอุดมศึกษาเขต
การศึกษา 3. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

- ประเสริฐ แก้วเพชร. 2528. การศึกษาตัวแปรที่สัมพันธ์กับการศึกษาต่อ ของนักเรียนที่จบ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ในจังหวัดชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปิยรัตน์ รื่นภาคพจน์. 2538. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกศึกษาต่อของนักเรียน
มัธยมศึกษาปีที่ 3 ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนสตรีมหาพฤฒาราม. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก.
- ผกาทิพย์ กระหม่อมทอง. 2522. การศึกษาเปรียบเทียบความมุ่งหวังของบิดาเกี่ยวกับการศึกษา
ของบุตรในเขตเมืองและชนบทของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชาครุศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พงศ์เพชร สังข์ศักดิ์ดา. 2522. ความต้องการและการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา
เขตการศึกษา 11. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- พรวามาศ นนทยาธร. 2520. ความคาดหวังในการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนปลาย โรงเรียนมัธยมแบบประสมในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต แผนกวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พล แสงสว่าง. 2521. การศึกษาองค์ประกอบในการศึกษาต่อ และไม่ศึกษาต่อของนักเรียน
ไทยมุสลิมชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ในจังหวัดยะลา. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- พัฒนพงศ์ พวงทอง. 2535. องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้นของนักเรียนชาวเขา จ.แม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เพ็ญศรี โชติพันธ์. 2523. ความต้องการและการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษาเขต
การศึกษา 12. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ
โรฒประสานมิตร.
- ไพฑูรย์ เครือแก้ว. 2506. ลักษณะสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์
- วิรุพห์ นิลโรจน์. 2530. บทบาทและงานของนักการศึกษาผู้ใหญ่ระดับวิชาชีพ. ศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนภาคใต้.
- วิโรจน์ เอ็งสุโสภณ. 2522. ความต้องการและการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา
เขตการศึกษา 8. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

- วีระพล เวชยางกูร. 2542. การศึกษาความต้องการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสระแก้ว. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ศศิธร สิงหะชาติ. 2521. การติดตามผลนักเรียนที่สำเร็จการศึกษา (ม.ศ.6) จากสถานศึกษา ของเอกชน. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมจิต ท้วทพิทย์. 2523. ความต้องการและการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษาเขตการศึกษา 9. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สมพักตร์ น้ำสุวรรณ. 2537. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะเรียนต่อของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 :ศึกษากรณีนักเรียนในเขตพื้นที่ขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สมหมาย ปิ่นพุทธศิลป์. 2523. ความต้องการและการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษาใน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- สาโรจน์ นิลดำ. 2521. ความต้องการด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาในวิทยาลัยอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2540. เทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวสำหรับการวิจัยทาง สังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์: หลักการ วิธีการ และการประยุกต์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เลียงเชียง.
- สุนันทา แสงทอง. 2523. ความมุ่งหวังในการศึกษาและอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้ย้ายถิ่นและผู้ไม่ย้ายถิ่นในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาประชากรศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรัตน์ ไชยชมภู. 2535. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเล ตะวันออก. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุขฎิบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- สถิติจังหวัดพิษณุโลก, สำนักงาน. 2539. สมุดรายงานสถิติ จ.พิษณุโลก. สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.

- สถิติแห่งชาติ, สำนักงาน. 2533. รายงานสำมะโนและการเคหะ พ.ศ. 2533. สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรื.
- อดิศักดิ์ จินดานุกุล. 2532. การศึกษาความต้องการและการให้บริการการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น :การศึกษาเฉพาะราย กรณีเปรียบเทียบโรงเรียนมัธยมในอำเภอที่มีอัตราการเรียนต่อสูงและต่ำในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ลพบุรี และสระบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต สาขาพัฒนาศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- อัครชิต ทีชะทิพย์สกุล. 2530. การวิเคราะห์มูลเหตุจูงใจของนิสิตบัณฑิตศึกษาต่อการเข้าศึกษาในระดับปริญญามหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อาชีวศึกษา, กรม. 2538. รายงานวิจัย เรื่อง ประสิทธิภาพของระบบการผลิต. คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรื.
- อานันท์ ทาปทา. 2533. ปัจจัยบางประการที่มีศักยภาพต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อุทัย บุญประเสริฐ. 2527. การศึกษาและการพัฒนาประเทศตามแนวคิดพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อักษรไทย.
- อุทัย หิรัญโต. 2519. สังคมวิทยาประยุกต์. แพร์พิตยา. กรุงเทพมหานคร.

ภาษาอังกฤษ

- Blalock, H.M., Jr. 1972. Social statistics. 2 nd ed. Tokyo: Mcgraw-Hill Kogakusha.
- Ross, E.J.; Barbara, C.G. and Laurence, B. A. 1988. Sociology: an Introduction. U.S.A: Scott, Foresman and Company.
- Hutcheson, D. G. and Sofraniou, N. 1999. The Multivariate Social Scientist. Sage Publications.
- Maslow, A. 1970. Motivation and Personality. 2 nd ed. New York: Harper & Row.
- Matras, J. 1974. Social Inequality, Stratification and Mobility. Englewood Cliffs: Prentice-Hall.
- Yamane, T. 1973. Statistic: An Introductory Analysis. 3 nd ed. New York: Harper & Row.

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

เรื่อง ความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนอาชีวศึกษา
ในสถาบันสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในจังหวัดพิษณุโลก

ชื่อ.....นามสกุล.....
สถาบันที่ศึกษา.....แผนก.....
ที่อยู่ปัจจุบัน.....
.....

แบบสอบถามมีทั้งหมด 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของนักเรียน

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเรื่องความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของนักเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านแล้ววงกลมรอบหมายเลขหน้าคำตอบโดยเลือกตอบข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว หรือเติมคำในช่องว่างให้สมบูรณ์

1. เพศ
  1. ชาย
  2. หญิง
2. ท่านเป็นบุตรคนเดียวของครอบครัวใช่หรือไม่
  1. ใช่ (ข้ามไปตอบข้อ 5)
  2. ไม่ใช่
3. ท่านมีพี่น้องร่วมมารดาเดียวกัน (รวมทั้งตัวท่านด้วย) รวมทั้งหมด.....คน
มีพี่ ..... คน มีน้อง ..... คน ท่านเป็นบุตรลำดับที่ ..... ของครอบครัว
4. ท่านมีพี่หรือน้องที่ได้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาหรือไม่
  1. มี
  2. ไม่มี
5. คะแนนเฉลี่ยสะสมของท่าน ตั้งแต่ภาคการศึกษาแรกของการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จนถึงภาคการศึกษาที่ผ่านมา คือ .....
6. ปัจจุบันบิดามารดาของท่านยังมีชีวิตอยู่หรือไม่
  1. ยังมีชีวิตอยู่ทั้งคู่
  2. เสียชีวิตแล้วทั้งคู่ (ข้ามไปตอบข้อ 8)
  3. บิดาเสียชีวิต (ข้ามไปตอบข้อ 8)
  4. มารดาเสียชีวิต (ข้ามไปตอบข้อ 8)
  5. ไม่ทราบ (ข้ามไปตอบข้อ 8)
7. สถานภาพสมรสของบิดามารดาของท่านในปัจจุบัน
  1. สมรส และอาศัยอยู่ด้วยกัน
  2. สมรส แต่แยกกันอยู่คนละที่
  3. หย่า
  4. ไม่ทราบ

8. ผู้รับผิดชอบส่งเสียค่าใช้จ่าย ในด้านการศึกษาเล่าเรียนให้แก่นักเรียนในปัจจุบัน คือใคร (หากมีหลายคนให้ท่านเลือกเพียงบุคคลเดียวที่เป็นหลักในการส่งเสีย)
1. บิดา (ข้ามไปตอบข้อ 10)
  2. มารดา (ข้ามไปตอบข้อ 10)
  3. ญาติ โปรรตระกูล.....
  4. อื่นๆ โปรรตระกูล.....
  5. ไม่มีผู้อุปการะ ทำงานส่งเสียตนเอง
9. สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง (หากไม่ใช่บิดา หรือมารดา) ของท่านในปัจจุบัน
1. โสด
  2. สมรส
  3. ว่าง
  4. หย่า
  5. ไม่ทราบ
10. ท่านได้รับเงินอุปการะเป็นค่าใช้จ่ายในการศึกษา (ไม่รวมค่าเล่าเรียนที่จ่ายให้แก่ทางสถาบันศึกษาในแต่ละภาคการศึกษา) โดยเฉลี่ยประมาณเดือนละ.....บาท
11. สำหรับท่านที่ทำงานส่งเสียตนเองเรียน ท่านมีรายได้โดยการประกอบอาชีพ.....เป็นหลัก โดยมีรายได้โดยเฉลี่ยประมาณเดือนละ.....บาท
12. สำหรับท่านที่ทำงานส่งเสียตนเอง ผู้ปกครองของท่านคือ..... (ในที่นี่หมายถึงบุคคลที่มาแจ้งความจำนงแก่ทางสถาบันที่ท่านกำลังศึกษาอยู่ ว่าเป็นผู้ปกครองของท่าน)
13. ปัจจุบันผู้ปกครองของท่านประกอบอาชีพหรือไม่
1. ประกอบอาชีพ
โดยมีอาชีพหลัก คือ.....
  2. ไม่ได้ประกอบอาชีพ
แต่มีรายได้หลัก จาก.....
  3. ไม่ทราบ (ข้ามไปตอบข้อที่ 15)
14. ผู้ปกครองของท่านมีรายได้โดยเฉลี่ยประมาณเดือนละ.....บาท
15. ผู้ปกครองของท่านได้รับการศึกษาในระดับใด
0. ไม่ได้รับการศึกษา
  1. ระดับประถมศึกษา โดยจบชั้นประถมศึกษาปีที่.....
  2. ระดับมัธยมศึกษา โดยจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่.....
  3. ระดับอนุปริญญา หรือ เทียบเท่า

4. ระดับปริญญาตรี หรือ เทียบเท่า
5. สูงกว่าระดับปริญญาตรี
6. อื่นๆ โปรดระบุ.....
7. ไม่ทราบ

16. ท่านที่ที่ท่านจบการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) แล้ว ผู้ปกครองของท่านต้องการให้ท่านศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาหรือไม่

1. ต้องการให้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา
เพราะ.....
2. ไม่ต้องการให้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา
เพราะ.....

17. ปัจจุบันท่านอาศัยอยู่กับใคร

1. บิดาและมารดา	2. บิดา
3. มารดา	4. อยู่ตามลำพังกับพี่น้อง
5. ญาติ, เพื่อน หรือคนรู้จัก	6. อยู่ลำพังที่หอพัก, หองเช่า
7. ผู้ปกครอง	8. อื่นๆ โปรดระบุ.....

18. ในภาวะเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบัน ท่านคิดว่าสิ่งใดควรค่าแก่การกระทำมากที่สุดโปรดเรียงลำดับความสำคัญ 1-3 อันดับแรก หน้าข้อความข้างล่างนี้

- .....หาเงินให้มากๆ
- ..... ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น
- ..... มีความกตัญญูตเวที
- ..... มีความรับผิดชอบสูง
- ..... อื่นๆ โปรดระบุ .....

สถาบันนวัตยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 ความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

1. เพื่อนักเรียนร่วมแผนกของท่าน โดยส่วนใหญ่แล้ว มีความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ในทันทีที่เรียนจบหรือไม่
  1. ส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อทันทีที่จบ
  2. ส่วนใหญ่ไม่ต้องการศึกษาต่อทันทีที่จบ
  3. ไม่ทราบ
2. เมื่อท่านเรียนจบในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) แล้ว ท่านต้องการที่จะศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาโดยทันทีหรือไม่
  1. ต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา
  2. ไม่ต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา (ข้ามไปตอบในหน้าที่ 6)
3. ในสภาพปัจจุบันท่านคิดว่าตนเองมีโอกาสได้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาหรือไม่
  1. มีโอกาสแน่นอน
  2. ไม่มีโอกาส
  3. ไม่แน่ใจ
4. โปรดจัดอันดับความสำคัญของเหตุผลที่ต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา โดยเรียงลำดับความสำคัญมากที่สุด 3 อันดับแรก หน้าข้อความข้างล่างนี้
  - ..... มีความพร้อมด้านทุนทรัพย์ ในการเสียค่าศึกษาเล่าเรียนของผู้ปกครอง
  - ..... มีความรู้ ความสามารถในการสอบแข่งขันเข้าศึกษาต่อ
  - ..... มีโอกาสที่จะสำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษา
  - ..... เป็นความต้องการของผู้ปกครองที่ต้องการให้ศึกษาต่อ
  - ..... เมื่อเรียนจบแล้ว สามารถหางานทำได้ง่าย
  - ..... เมื่อเรียนจบแล้ว สามารถหางานที่มีเงินเดือนสูงได้
  - ..... อื่นๆ โปรดระบุ .....
5. ถ้าท่านต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ท่านตั้งใจจะเลือกศึกษาต่อในสายใด
  1. สายวิชาการ
  2. สายวิชาชีพ

6. สำหรับตัวท่านเอง ท่านคิดว่าต้องการศึกษาจนถึงระดับใดก็เพียงพอสำหรับการประกอบอาชีพ

1. อนุปริญญา หรือ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)
2. ปริญญาตรี หรือ เทียบเท่า
3. สูงกว่าปริญญาตรี

7. ท่านต้องการจะศึกษาต่อในสถาบันใด

1. ต้องการศึกษาต่อในสถาบันที่มีอยู่ในจังหวัดพิษณุโลก
2. ต้องการศึกษาต่อในสถาบันในส่วนภูมิภาค
3. ต้องการศึกษาต่อในสถาบันในกรุงเทพมหานคร
4. ยังไม่ได้ตัดสินใจ
5. อื่นๆ โปรดระบุ.....

(จบการสัมภาษณ์ ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำหรับผู้ไม่ต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาเท่านั้น

1. โปรดจัดอันดับเหตุผลของการที่ไม่ต้องการศึกษาต่อ โดยเรียงลำดับความสำคัญมากที่สุด 3 อันดับแรกลงใน .....หน้าข้อความข้างล่างนี้
  - .....ฐานะทางครอบครัวไม่ดีนัก
  - ..... เปิดโอกาสให้น้องๆได้ศึกษา
  - ..... ต้องการออกไปช่วยผู้ปกครองประกอบอาชีพ
  - ..... มีความรู้เท่านี้ก็เพียงพอต่อการประกอบอาชีพแล้ว
  - ..... อยากรหาประสบการณ์ในการทำงานก่อน แล้วค่อยศึกษาต่อในภายหลัง
  - ..... การศึกษาระดับอุดมศึกษายากขึ้น ทำให้อาจเรียนไม่สำเร็จก็ได้
  - ..... อื่นๆ โปรดระบุ .....
2. เมื่อท่านเรียนจบในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) แล้ว ท่านต้องการจะประกอบอาชีพใด เพราะ.....
3. ท่านต้องการจะไปประกอบอาชีพที่ใด
  1. ในจังหวัดพิษณุโลก เพราะ.....
  2. เขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล เพราะ.....
  3. ภาคเหนือ คือจังหวัด.....เพราะ.....
  4. ภาคกลาง คือจังหวัด.....เพราะ.....
  5. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือจังหวัด.....เพราะ.....
  6. ภาคใต้ คือจังหวัด.....เพราะ.....
  7. ภาคตะวันออก คือจังหวัด.....เพราะ.....
  8. ภาคตะวันตก คือจังหวัด.....เพราะ.....
  9. ต่างประเทศ คือประเทศ..... เพราะ.....
  10. ยังไม่ได้ตัดสินใจ

(จบการสัมภาษณ์ ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ)

ภาคผนวก ข

การตรวจสอบเงื่อนไขการวิเคราะห์

วิธีวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกมีเงื่อนไข 3 ประการ ที่ผู้วิจัยต้องตรวจสอบ ดังนี้

- 1) ค่าความคาดหวังของความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0

$$\text{ค่าคาดหวังของความคลาดเคลื่อน} = E(e) = \frac{\sum e_i}{n} = \frac{0}{n} = 0$$

ดังนั้น เงื่อนไขข้อนี้เป็นจริงเสมอ

- 2) การตรวจสอบความเป็นอิสระของความคลาดเคลื่อน

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกวิธี Durbin - Watson ตรวจสอบความเป็นอิสระของความคลาดเคลื่อน โดยที่

- ถ้า Durbin - Watson มีค่าในช่วง 1.5 ถึง 2.5 จะสรุปว่า e_i และ e_j อิสระกัน
- ถ้า Durbin - Watson มีค่า < 1.5 แสดงว่าความสัมพันธ์ของ e_i และ e_j อยู่ในทิศทางบวก และถ้า Durbin - Watson มีค่าใกล้ 0 แสดงว่า e_i และ e_j มีความสัมพันธ์กันมาก
- ถ้า Durbin - Watson มีค่า > 2.5 แสดงว่าความสัมพันธ์ของ e_i และ e_j อยู่ในทิศทางลบ และถ้า Durbin - Watson มีค่าใกล้ 4 แสดงว่า e_i และ e_j มีความสัมพันธ์กันมาก

จากการตรวจสอบพบว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวมีค่า Durbin - Watson อยู่ระหว่าง 1.50-2.50 แสดงว่ามีความเป็นอิสระของค่าคลาดเคลื่อน การตรวจสอบค่า Durbin - Watson ปรากฏอยู่ในตารางที่ 9

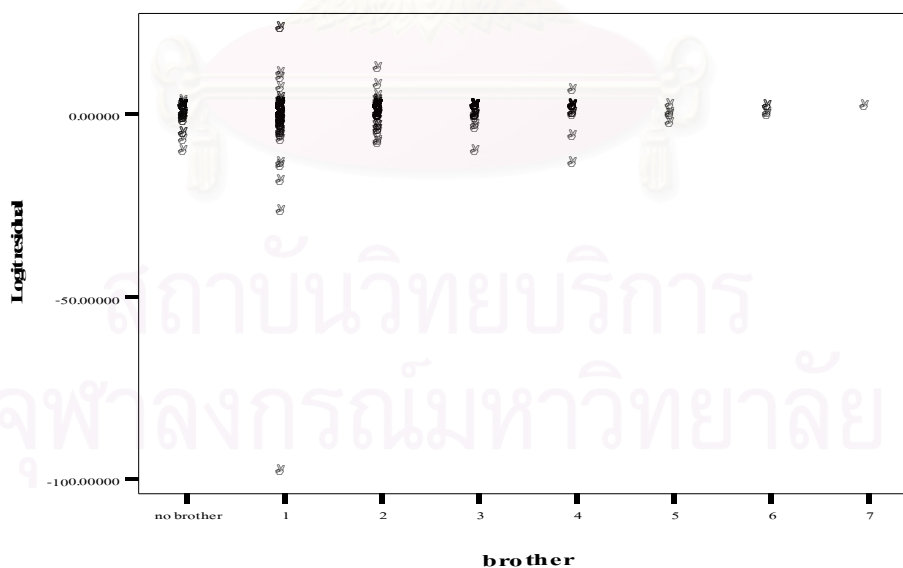
- 3) ความคลาดเคลื่อนและตัวแปรอิสระเป็นอิสระต่อกัน

ในการตรวจสอบอาจพิจารณาจากกราฟระหว่าง e_i กับ X_j โดย X_j เป็นตัวแปรเชิงปริมาณ โดยดูลักษณะการกระจายว่าเป็นอย่างไร ถ้าการกระจายอยู่ในรูปเชิงเส้นหรือกระจายรอบๆ ศูนย์ ถือว่า e_i กับ X_j เป็นอิสระต่อกัน จากการตรวจสอบตัวแปรเชิงปริมาณ (ในการศึกษาครั้งนี้ มีตัวแปร 3 ตัว คือ จำนวนพี่น้องในครอบครัว รายได้ของผู้ปกครอง และระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา) พบว่าการกระจายอยู่ในรูปเชิงเส้น จึงถือว่ามีความเป็นอิสระต่อกัน ดังปรากฏในแผนภาพที่ 2 ถึง 4

ตารางที่ 9 ค่า Durbin – Watson ของตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิเคราะห์

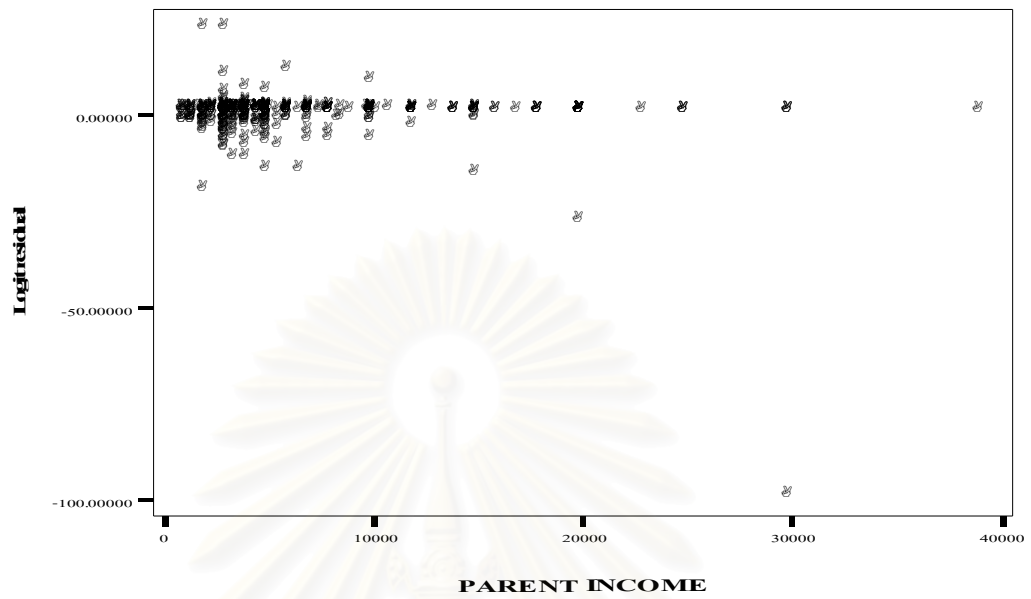
ตัวแปรอิสระ	ค่า Durbin – Watson
เพศ	1.727
ลำดับที่การเป็นบุตร	1.731
จำนวนพี่น้องในครอบครัว	1.729
การได้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของพี่น้อง	1.710
สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง	1.726
รายได้ของผู้ปกครอง	1.717
อาชีพของผู้ปกครอง	1.735
การศึกษาของผู้ปกครอง	1.739
ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา	1.720
อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน	1.846
การได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้ศึกษาต่อ	1.904

แผนภาพที่ 2 แผนภาพการกระจายจำนวนพี่น้องในครอบครัวกับค่า residual

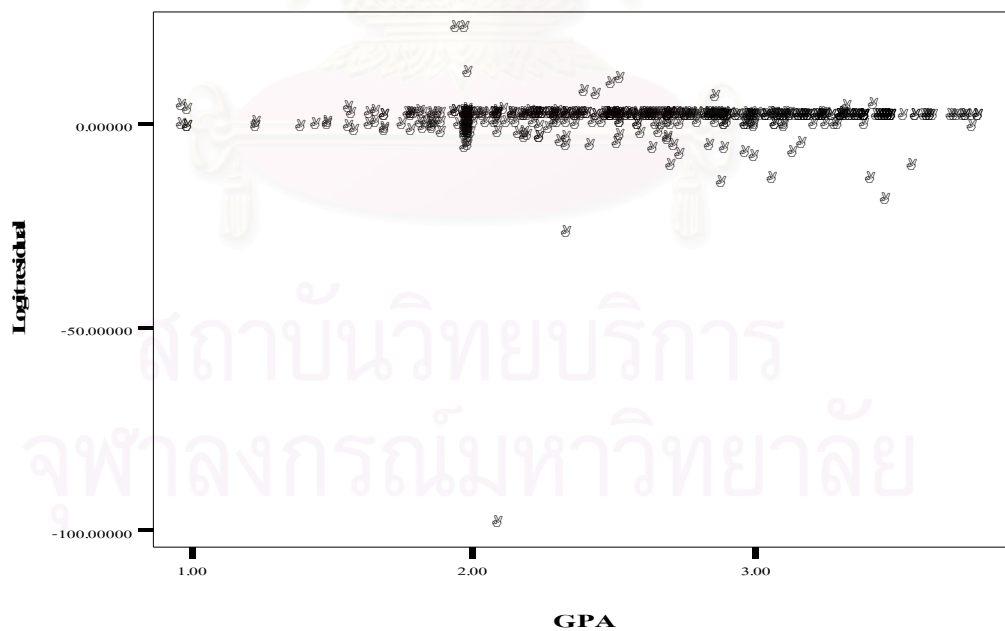

แผนภาพที่ 3 แผนภาพการกระจายรายได้ของผู้ปกครองกับค่า residual

แผนภาพที่ 4 แผนภาพการกระจายระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษากับค่า residual

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาว พุทธิภา เอี่ยมสุภายิต เกิดเมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2519 ที่จังหวัด
พิษณุโลก สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาสังคมศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร ในปีการศึกษา 2540 จากนั้น
เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาประชากรศาสตร์ แขนงวิชาทรัพยากรมนุษย์
และสิ่งแวดล้อม ที่วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2542

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย